

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

=

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ ખાતે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નં. ૧૭૪૦/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી કે. એમ. ઠાકર

એસડી/-

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી વી. પી. પટેલ

એસડી/-

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું તેમના સ્વામી ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો	ના

	સમાવેશ થાય છે?	
--	----------------	--

=====

ક્યુબ કન્સ્ટ્રક્શન એન્જિનિયરિંગ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ.

=====

દેખાવ:

શ્રી મિહીર જોશી, એસ. આર. વકીલ, એમ. આર. દીપેન સી. શાહ (૩૩૭૪)
સાથે અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે

શ્રી મિહીર થાકોર, એસ. આર. પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે શ્રી હર્ષરાજસિંહ
એસ. વાઘેલા (૮૭૫૨) સાથે શ્રી વી. એમ. પટેલ સાથે પરામર્શ કરો.

શ્રી એસ. આઈ. નાણાવટી, એસ. આર. કાઉન્સેલ, શ્રી એસ. એ. મેહતા સાથે,
શ્રી કૃષ્ણ પટેલ સાથે નાવતી માટે અને નાવતી (૧૯૩૩) પ્રતિવાદી (ઓ)
નંબર ૧ માટે

=====

કોરમ: સન્માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી કે. એમ. ઠાકર

સહી/—

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી વી. પી. પટેલ

સહી/—

તારીખ:૨૫/૦૨/૨૦૧૯

મૌખિક આદેશ

(દ્વારા માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી કે. એમ. ઠાકર)

શ્રી મિહિર જોશી, અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, શ્રીમાન સુધિર આઈ. નાણાવટી, પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ અને શ્રીમાન મિહિર જે. ઠાકુર, પ્રતિવાદી નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ.

૨. વર્તમાન અરજીમાં અરજદારે નીચે ટાંકવામાં આવેલી રાહત માટે વિનંતી કરી છે:

“૧૭એ. કે માનનીય અદાલત મહેરબાની કરીને પ્રતિવાદી નંબર ૧ વિરુદ્ધ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ યોગ્ય રિટ જારી કરે, પ્રતિવાદી ૨ ને ગેરકાયદેસર, મનસ્વી, અતાર્કિક અને ગેરવાજબી અને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ અને કલમ ૧૯ (૧) (જી) નું ઉલ્લંઘન કરનાર તરીકે ટેન્ડર બેરિંગના એવોર્ડને રદ કરે અને રદ કરે.

બી. માનનીય અદાલત મહેરબાની કરીને પ્રતિવાદી નંબર ૧ વિરુદ્ધ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ યોગ્ય આદેશો અથવા નિર્દેશો જારી કરે અને ટેન્ડર પ્રક્રિયાનો સંપૂર્ણ રેકૉર્ડ

અને ટેન્ડર સમિતિની બેઠકની વિગતો અને પ્રતિવાદી ર
દ્વારા રજૂ કરાયેલ બિડ દસ્તાવેજો માંગે અને આગળ
મહેરબાની કરીને પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની કિંમતની બોલીને
ફરજિયાત ટેન્ડર શરતોનું પાલન ન કરતી હોવાનું જાહેર કરે
અને તેથી તેને ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવે અને તેને નકારી
શકાય.

સી. માનનીય અદાલત મહેરબાની કરીને નિષ્ણાતોની બનેલી સ્વતંત્ર
ટેન્ડર મૂલ્યાંકન સમિતિની રચના કરવાનો નિર્દેશ આપે
અને ટેન્ડર આપવા માટે તકનીકી અને નાણાકીય બિડની
તપાસ, મૂલ્યાંકન અને સરખામણી માટે યોગ્ય નિર્દેશો
જારી કરે અને વધુમાં મહેરબાની કરીને ઉપરોક્ત ટેન્ડર
સમિતિને પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને તેની ભલામણના કારણો
નોંધવા માટે નિર્દેશ આપે અને ઉપરોક્ત ભલામણ પ્રાપ્ત
થયા પછી પ્રતિવાદી નંબર ૧ ટેન્ડર ડી નોવો એવોર્ડનો
નિર્ણય લેશે.

ડી. કે માનનીય અદાલત મહેરબાની કરીને પ્રતિવાદી નં.૧ અને
પ્રતિવાદી નંબર ૨ વિષય ટેન્ડર હેઠળ કાર્યોના અમલના
સંદર્ભમાં યથાવત્ સ્થિતિ જાળવવા અને આગળ પ્રતિવાદી

નંબર ૨ ને આપવામાં આવેલા આશય પત્રને રોકવામાં
ખુશી થશે.૨ વર્તમાન અરજીની પેન્ડન્સી સુધી.

ઈ. માનનીય અદાલત મહેરબાની કરીને સમગ્ર ટેન્ડરને અલગ રાખે
કારણ કે તેમાં અસ્પષ્ટ મૂલ્યાંકન માપદંડનો સમાવેશ થાય
છે જે ન તો સીવીસી માર્ગદર્શિકા સાથે સુસંગત છે અને ન
તો ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪માં સમાવિષ્ટ સમાનતા
અને નિશ્ચિતતાના સિદ્ધાંતો સાથે સુસંગત છે.”

૩. વર્તમાન અરજી (પેરા ૧૭એ) માં વિનંતી કરવામાં આવેલી રાહત પરથી
સ્પષ્ટ થાય છે કે, અરજદાર 'કિંમતની બિડની તપાસ, સરખામણી અને
મૂલ્યાંકન' થી વ્યથિત છે.અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં
આવી હતી અને ટેન્ડરમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાના ઉલ્લંઘનમાં હાથ ધરવામાં આવી
હતી.

૪. જ્યાં સુધી વાસ્તવિક પૃષ્ઠભૂમિની વાત છે, અરજદારે વિનંતી કરેલી રાહતને
સમર્થન આપવા અને ન્યાયી ઠેરવવા માટે દલીલ કરી છે અને કહ્યું છે કે:

“૨. અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ નેશનલ હાઈ સ્પીડ
રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (એન. એચ. આર. સી. એલ.) એક

સરકારી કંપની છે અને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૨ના અર્થમાં એક રાજ્ય છે.તે નેશનલ હાઇસ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (એન. એચ. આર. સી. એલ.)-પ્રતિવાદી નંબર ૧એ ૭મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૮ના રોજ ટેન્ડર <આઈ. ડી. ૧> દ્વારા હાઇસ્પીડ રેલ ટર્મિનલ બિલ્ડિંગના નિર્માણ માટે બિડ મંગાવી હતી.અરજદારે બિડ પેકેજ નં. એનએચએસઆરસીએલ/કો/એસબીઆઈએચયુબી/૨૦૧ ૮/૭ નું સબ્સ્ક્રાઇબ કર્યું હતું અને ત્યારબાદ ટેન્ડરની શરતોનું કડક પાલન કરીને તકનીકી અને નાણાકીય બિડ રજૂ કરી હતી.બોલી દસ્તાવેજોમાં ભાગ ૧,૨ અને ૩ નો સમાવેશ થતો હતો અને બોલી ફોર્મ સાથે બોલી પ્રક્રિયા બોલી દસ્તાવેજના ભાગ ૧ માં સમાવિષ્ટ હતી.અરજદાર અહીં બોલી દસ્તાવેજનો ભાગ ૧ રજૂ કરે છે જેમાં બોલી લગાવનારને સૂચનાઓ અને બોલીને ધ્યાનમાં રાખીને મૂલ્યાંકન અને લાયકાત માપદંડ હોય છે.દસ્તાવેજના ભાગ ૧ ની નકલ જોડવામાં આવી છે અને એનેક્સચર એ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે.

૩. અરજદાર જણાવે છે કે તકનીકી બોલી સીલબંધ કવરમાં નાણાકીય બોલી સાથે રજૂ કરવાની જરૂર હતી (કારણ કે તે એક સિંગલસ્ટેજ ટુ એન્વલોપ બિડીંગ પ્રોસેસ (બે લિક્વિડેશન

બોલી) પ્રક્રિયા હતી) ર તારીખે અથવા તે પહેલાં:જપ
પ્રધાનમંત્રીએ ૧૭મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૮ના રોજ અને તે
મુજબ, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા, અરજદાર પાસેથી અને
પ્રતિવાદી ૨ પાસેથી અને અન્ય લાયક બોલીદારો પાસેથી
બિડ પ્રાપ્ત થઈ હતી.અરજદાર જણાવે છે અને રજૂ કરે છે કે
અરજદાર અને પ્રતિવાદી બંને, અન્ય કેટલાક બિડર્સ સહિત,
તકનીકી બિડમાં સફળ રહ્યા હતા અને પક્ષો વચ્ચે મૂળભૂત
તકનીકી લાયકાત માટે કોઈ વિવાદ અથવા પડકાર નથી.જો
કે, અરજદાર તુલનાત્મક અનુભવ, કારીગરીની ગુણવત્તા અને
તકનીકી બોલીના આધારે વધુ સારી યોગ્યતાના મૂલ્યાંકનના
અભાવની ફરિયાદ કરે છે.તકનીકી બિડ ખોલ્યા પછી અને
કિંમત બિડ ખોલવા માટે જરૂરી તકનીકી માપદંડ અને
લાયકાતને પૂરતા પ્રમાણમાં સંતોષ્યા પછી, ટેન્ડરના સંદર્ભમાં
ભાવ બિડ ૧૪ ડિસેમ્બર ૨૦૧૮ ના રોજ ખોલવામાં આવી
હતી અને પ્રતિવાદી ૨ ની કિંમત બિડ અરજદાર કરતા ઓછી
હોવાથી.પ્રતિવાદી ૨ ને વિષય ટેન્ડરના સંદર્ભમાં કરારના
આશય પત્ર (એલ. ઓ. આઈ.) એનાયત કરવામાં આવ્યો
છે.અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૧ દ્વારા પ્રતિવાદી ૨ ને
આશય પત્ર જારી કરવામાં આવ્યો છે અને વર્તમાન અરજદાર

દ્વારા ૧૮/૧/૨૦૧૯ તારીખના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા ઉક્ત આશય પત્રની નકલ માંગવામાં આવી છે, જો કે તે ઉપલબ્ધ ન હોવાથી તે અહીં રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી. અરજદારે અરજદારની બોલી ન સ્વીકારવા બદલ નોકરીદાતાઓને માહિતી આપવાની પણ માંગ કરી છે અને આ અરજદારને વિષય કરાર આપવામાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ની નિષ્ફળતાના કારણો માંગ્યા છે, કારણ કે અરજદાર હાઈસ્પીડ રેલ ટર્મિનલના નિર્માણ માટેના કરારના અમલના સંદર્ભમાં બહેતર કારીગરી, અનુભવ અને ગુણવત્તા હોવાનો દાવો કરે છે. ૨.૧૮/૧/૨૦૧૯ તારીખના પત્રની નકલ જોડવામાં આવી છે અને એનેક્સર બી "તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે.

૪.૧ ઉપરોક્ત વર્ણન અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીમાંથી, તે બહાર આવ્યું છે કે અરજદાર કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલી મર્યાદિત કંપની છે અને તેનું વ્યવસાયનું સ્થળ અને તેની નોંધાયેલ ઓફિસ ગુજરાતના વડોદરા ખાતે છે.

૪.૨ 'મુંબઈ અને અમદાવાદ હાઈસ્પીડ રેલવે પ્રોજેક્ટ માટે સાબરમતી હાઈસ્પીડ રેલ ટર્મિનલના નિર્માણ માટે ડિઝાઇન અને નિર્માણ કાર્યો' માટે કરાર

આપવા માટે બિડ આમંત્રિત કરવા માટે, ૭.૮.૨૦૧૮ પર, સરકારી કંપની, પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ નં. એનએચએસઆરસીએલ/કો/એસબીઆઈ એચયુબી/૨૦૧૮/૭ ધરાવતી નોટિસ જારી કરી અને હાઈસ્પીડ રેલ ટર્મિનલ બિલ્ડિંગના નિર્માણ માટે પાત્ર બિડર્સ પાસેથી બિડ આમંત્રિત કરી.

૪.૩ આ ટર્મિનલ બિલ્ડિંગ ગુજરાતના અમદાવાદ ખાતે સાબરમતી ખાતે બાંધવાની દરખાસ્ત છે.

૪.૪ આ નોટિસના જવાબમાં અરજદારે આ નોટિસ ઇનવાઈટિંગ ટેન્ડર્સ[એન. આઈ. ટી.] ના જવાબમાં પોતાની બોલી રજૂ કરી હતી.પ્રતિવાદી નંબર ૨એ પણ તે જ એન. આઈ. ટી. ના જવાબમાં તેની બોલી રજૂ કરી હતી.

૪.૫ ઉપરોક્ત એન. આઈ. ટી. અને ટેન્ડર દસ્તાવેજ, અન્ય બાબતોની સાથે, પૂરી પાડે છે કે બોલી પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવા ઇચ્છતા બિડરોએ નવી દિલ્હી ખાતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરીમાંથી ટેન્ડર દસ્તાવેજ મેળવવો પડશે.

૪.૬ ટેન્ડર દસ્તાવેજ અને એન. આઈ. ટી. એ બોલી લગાવનારને સૂચના આપી હતી કે ટેન્ડર નવી દિલ્હી ખાતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરની કચેરીમાં રજૂ કરવામાં આવશે.

૪.૭ અરજદારે ટેન્ડર દસ્તાવેજ મેળવ્યો/સબ્સ્ક્રાઇબ કર્યો અને તેની ટેકનિકલ અને પ્રાઇસ બિડ નિર્દિષ્ટ સરનામાં (નવી દિલ્હી ખાતે) પર રજૂ કરી જેમાં ટેકનિકલ બિડ તેમજ નાણાકીય બિડ સામેલ હતી.

૪.૮ તેવી જ રીતે, પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ પણ નવી દિલ્હીમાં તેની બિડ મેળવી અને સબ્સ્ક્રાઇબ/સબમિટ કરી.

૪.૯ ટેન્ડર દસ્તાવેજની જોગવાઈઓ અનુસાર, તમામ બિડ પ્રાપ્ત થવાની હતી અને વાસ્તવમાં તેમના ટેન્ડર દસ્તાવેજ (એટલે કે નવી દિલ્હી ખાતે) માં તે હેતુ માટે ઉલ્લેખિત સરનામાં પર પ્રાપ્ત થઈ હતી.

૪.૧૦ ટેન્ડરમાં નવી દિલ્હીમાં 'પ્રીબીડ મીટિંગ' માટે પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.આ બેઠક નવી દિલ્હીમાં ૨૯.૮.૨૦૧૮ પર બોલાવવામાં આવી હતી.

૪.૧૧ આ હેતુ માટે રચાયેલી સમિતિ દ્વારા બિડની તપાસ કરવાની હતી.નવી દિલ્હી ખાતે સમિતિ દ્વારા ૧૭.૧૦.૨૦૧૮ પર ટેકનિકલ બિડ ખોલવામાં આવી હતી.

જ.૧૨ ટેકનિકલ બિડના સંદર્ભમાં, ચકાસણી સમિતિએ નવી દિલ્હીમાં ૭.૧૨.૨૦૧૮ પર નિર્ણય લીધો હતો, જે મુજબ અરજદાર, પ્રતિવાદી નંબર ૨ અને અન્ય કેટલાક બિડરો દ્વારા ટેકનિકલ બિડ લાયક ઠર્યા હતા.

જ.૧૩ ત્યારબાદ, નવી દિલ્હીમાં ૧૪.૧૨.૨૦૧૮ પર કિંમતની બિડ ખોલવામાં આવી હતી અને આ હેતુ માટે રચાયેલી સમિતિએ નવી દિલ્હીમાં ટેન્ડર દસ્તાવેજમાં ઉદ્દેખિત સમયપત્રક મુજબ કિંમતની બિડ પર વિચાર કર્યો હતો.

જ.૧૪ સમિતિએ નવી દિલ્હીમાં તેની બેઠક દરમિયાન કિંમતની બિડની તપાસ, સરખામણી અને મૂલ્યાંકન કર્યું હતું અને સમિતિએ નવી દિલ્હીમાં તેની ભલામણ પણ તૈયાર કરી હતી.

જ.૧૫ ત્યારબાદ, સમિતિએ નવી દિલ્હી ખાતે સક્ષમ અધિકારીને તેની ભલામણ ૭.૧.૨૦૧૯ પર પહોંચાડી હતી.

જ.૧૬ સક્ષમ સત્તામંડળે ૮.૧.૨૦૧૯ પર આ ભલામણને ધ્યાનમાં લીધી અને નવી દિલ્હીમાં નિર્ણય લીધો (પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને કરાર આપવાનો).

જ.૧૭ તે પછી, નવી દિલ્હી ખાતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરીમાંથી ૯.૧.૨૦૧૯ તારીખનો સ્વીકૃતિ પત્ર જારી કરવામાં આવ્યો.

જ.૧૮ અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની કિંમતની બોલી અરજદારની કિંમત કરતા ઓછી હોવાથી, પ્રતિવાદીએ પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં આશય પત્ર આપ્યો હતો.

અરજદાર પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના ઉપરોક્ત નિર્ણયથી વ્યથિત થયો હતો અને ૨૧.૧.૨૦૧૯ પર અને તેની આસપાસ વર્તમાન અરજી દાખલ કરી હતી.

૫. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજદારે હાલની અરજી બહાર પાડી છે અને ઉપરોક્ત રાહત માટે પ્રાર્થના કરી છે.

૬. ૩૦.૧.૨૦૧૯ પર અરજદારને સાંભળ્યા પછી આ અદાલતે નીચે ટાંકેલા આદેશ પસાર કર્યો:

“૧. શ્રીમાન જોષી સાંભળ્યું, શ્રીમાન શાહ સાથે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ, અરજદારના વિદ્વાન વકીલ.

૨. વર્તમાન અરજીના માધ્યમથી, પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને કરાર (નં.

એનએચએસઆરસીએલ/કો/એસબીઆઈએચયુબી/૨૦
૧૮/૭ ધરાવતા ટેન્ડર પેકેજ સાથે સંબંધિત) આપવાના
પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના નિર્ણયને પડકારવામાં આવે છે.

૩. અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોમાંની એક એવી
છે કે ટેન્ડરની શરતો અનુસાર, કિંમત બિડનો પત્ર રજૂ
કરવો એ એક આવશ્યક શરત છે અને કિંમત બિડ ખોલતી
વખતે, તે બહાર આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ તેની
બિડ સાથે, બોલી લગાવનારની સીલ અને સહી સાથે
કિંમત બિડનો પત્ર રજૂ કર્યો ન હતો. અરજદારના જણાવ્યા
અનુસાર, પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા ઉપરોક્ત ખામી
ટેન્ડરની આવશ્યક શરતોનો ભંગ અથવા પાલન ન કરવા
સમાન છે.

૪. અરજદાર દાવો કરે છે કે તેણે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના ધ્યાન
પર તેની તારીખ ૧૪.૧૨.૨૦૧૮ (એટલે કે તે જ દિવસે
જ્યારે કિંમતની બિડ ખોલવામાં આવી હતી) ના
સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા ઉપરોક્ત ખામી લાવી હતી અને

ત્યારબાદ ૧૦.૧.૨૦૧૯ તારીખના પત્ર દ્વારા ત્યારબાદ
૧૮.૧.૨૦૧૯ તારીખનો બીજો પત્ર રજૂ કર્યો હતો.

૫. અરજદાર દાવો કરે છે કે તેને પ્રતિવાદી નંબર ૧ તરફથી કોઈ
જવાબ મળ્યો નથી.

૬. શ્રીમાન જોષી, અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ટેન્ડરના
વિવિધ નિયમો અને શરતોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં કલમ
૧૧.૩ (જે બોલી લગાવનારને સૂચનાઓનો ભાગ છે) નો
સમાવેશ થાય છે.તેમણે બોલી દસ્તાવેજના ભાગ પ
હેઠળની જોગવાઈઓ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો, ખાસ
કરીને ચુકવણી સમયપત્રક સંબંધિત જોગવાઈઓ પર.

૭. તે પણ રજૂ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને આપવામાં
આવેલી માહિતી અનુસાર, કદાચ આશય પત્ર
૧૮.૧.૨૦૧૯ પર અથવા તેની આસપાસ જારી કરવામાં
આવે છે, જો કે, ઔપચારિક કરાર હજુ સુધી અમલમાં
મૂકવામાં આવ્યો નથી.

૮. એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને એલ ૧ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે, જો કે, સરખામણીનો આધાર જાણી શકાયો નથી કારણ કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા કિંમત બિડનો પત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી.

૯. ૧૧.૨.૨૦૧૯ પર પરત કરી શકાય તેવી નોટિસ જારી કરો.

૧૦. આગામી તારીખ સુધી, પ્રતિવાદી નંબર ૧ ૩૦.૧.૨૦૧૯ પર યથાવત્ સ્થિતિ જાળવી રાખશે.

આજે સીધી સેવાને મંજૂરી છે.”

૭. નોટિસના જવાબમાં, પ્રતિવાદી નં.૧ અને ૨ હાજર થયા.ઉપરોક્ત પ્રતિવાદીઓએ પોતાનો જવાબ દાખલ કર્યો હતો.

૭.૧ આ જવાબમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ અરજીની જાળવણીક્ષમતા સામે આ આધાર પર વાંધો ઉઠાવ્યો હતો કે અરજી પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના અભાવને કારણે જાળવવા યોગ્ય નથી.વર્તમાન અરજી સામે પ્રારંભિક વાંધો પેરા ૪.૧ માં ઉઠાવવામાં આવ્યો છે-નીચે ઉલ્લેખિત શરતો:

“ ૪.૧ અરજીમાં કરવામાં આવેલી પ્રાર્થનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, જેમાં ટેન્ડર ધારક પેકેજ નં. એન. એચ. એસ. આર. સી. એલ./સી. ઓ./એસ. બી. આઈ. એચ. યુ. બી./૨૦૧૮/૭ પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં, કારણ કે નવી દિલ્હીમાં કાર્યવાહીના કારણના તમામ સામગ્રી, આવશ્યક અને અભિન્ન ભાગ ઉભા થયા છે, કારણ કે કરારની કામગીરી આ માનનીય અદાલતને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરતી નથી અને તેથી, આ માનનીય અદાલત ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકશે નહીં.”

૮. અરજીની સુનાવણીના સમયે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલે પુનરાવર્તન કર્યું અને અરજીની જાળવણીક્ષમતા સામે ઉપર ઉલ્લેખિત પ્રારંભિક વાંધાને સેવામાં દબાવ્યું.

૯. પ્રતિવાદીઓ નંબર ૧ અને નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે પણ વિનંતી કરી હતી કે યોગ્યતા પર અરજી પર વિચાર કરતા પહેલા ઉપરોક્ત વાંધા પર નિર્ણય લઈ શકાય.અરજદારના જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલે આ વિનંતીનો વિરોધ કર્યો ન હતો અને આ વાંધાનો જવાબ આપવાનો સ્વીકાર કર્યો હતો.તેમણે

જાળવી રાખ્યું હતું કે આ અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર-પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પણ-અરજીને ધ્યાનમાં લેવા અને નિર્ણય લેવા માટે છે અને તે ઉપરોક્ત આધાર અથવા વાંધા પર શ્રેશોલ્લ પર નિકાલ કરી શકાશે નહીં.બંને પક્ષોએ ઉપરોક્ત પ્રારંભિક વાંધાના સંદર્ભમાં અદાલતને સંબોધી છે.આ ઉપરાંત, એક્સપ્રેસ ન્યૂઝપેપર્સ (પ્રાઇવેટ) લિમિટેડના મેનેજમેન્ટના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયના પ્રકાશમાં, મદ્રાસ વિ. કામદારો અને અન્યો[એઆઇઆર ૧૯૬૩ એસસી ૫૬૯] અને કિરણ ચિટ ફંડના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર કે. સાગરના કિસ્સામાં નિર્ણય, મુશીરાબાદ વિ. એ. બાલ રેડ્ડી અને અબ્ર.[૨૦૦૮ (૭) એસ. સી. સી. ૧૬૬], અમે શરૂઆતમાં જ ઉપરોક્ત પ્રારંભિક વાંધો નક્કી કરવાનું યોગ્ય માનીએ છીએ.

૧૦. શ્રીમાન નાણાવટી, પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે શરૂઆતથી લઈને આશય પત્ર જારી થવાની તારીખ સુધીની સમગ્ર પ્રક્રિયા નવી દિલ્હીમાં થઈ છે.ટેન્ડર મંગાવતી નોટિસ અને ટેન્ડર પ્રક્રિયાને અનુસરવા અને આગળ વધારવાની કોઈપણ કાર્યવાહી અથવા કોઈપણ પગલું આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં આવ્યું નથી અને તેથી, આ અદાલત પાસે વર્તમાન અરજીને ધ્યાનમાં લેવા માટે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર નથી.રજૂઆતોને ટેકો આપવા અને ન્યાયી ઠેરવવા માટે, અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે:

- [૧] પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની નોંધાયેલ કચેરી નવી દિલ્હી ખાતે છે;
- [૨] નવી દિલ્હી ખાતે પ્રતિવાદીની કચેરીમાંથી પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરીમાંથી ટેન્ડર મંગાવવાની નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી;
- [૩] તમામ પરિશિષ્ટ અને શુદ્ધિકરણ નવી દિલ્હીમાં કરવામાં આવ્યા હતા;
- [૪] ટેન્ડર દસ્તાવેજ અને ટેન્ડર/ટેન્ડર પ્રક્રિયા સંબંધિત તમામ માહિતી નવી દિલ્હી ખાતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરીમાંથી જારી કરવામાં આવી હતી;
- [૫] ટેન્ડર દસ્તાવેજ હેઠળની જોગવાઈઓ અનુસાર નવી દિલ્હીમાં ૨૯.૮.૨૦૧૮ પર પ્રીબીડ બેઠક બોલાવવામાં આવી હતી; અને
- [૬] અરજદાર સહિત તમામ બિડરોએ નવી દિલ્હીમાં પ્રીબીડ મીટિંગમાં હાજરી આપી હતી;
- [૭] નવી દિલ્હીમાં તેમની સંબંધિત બિડ (ભૌતિક દસ્તાવેજો) માં રજૂ કરાયેલા તમામ બિડર્સ;
- [૮] નવી દિલ્હીમાં ટેન્ડર ઓપનિંગ કમિટી દ્વારા ટેકનિકલ બિડ તેમજ પ્રાઈસ બિડ ખોલવામાં આવી હતી;
- [૯] ટેન્ડર ઓપનિંગ કમિટી દ્વારા નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં ૭.૧૨.૨૦૧૮ પર લેવામાં આવ્યો હતો;
- [૧૦] સમિતિએ નવી દિલ્હીમાં ૭.૧.૨૦૧૯ પર પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને કરાર આપવા માટે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને તેની ભલામણ સુપરત કરી;

[૧૧] સત્તામંડળે ભલામણ પર વિચાર કર્યો અને નવી દિલ્હીમાં પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને કરાર આપવા માટે ૮.૧.૨૦૧૯ પર નિર્ણય લીધો;

[૧૨] પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં સ્વીકૃતિ પત્ર/આશય પત્ર નવી દિલ્હી ખાતેની કચેરીમાંથી જારી કરવામાં આવ્યો હતો.

[૧૩] પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે એ વાત પર પણ ભાર મૂક્યો હતો કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની નોંધાયેલ કચેરી અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરની કચેરી નવી દિલ્હીમાં છે.ઉપરોક્ત વિગતોના આધારે, શ્રીમાન નાણાવટી, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે તમામ પગલાં અને કાર્યવાહી નવી દિલ્હીમાં થઈ છે અને તેથી, આ અરજી આ અદાલત સમક્ષ જાળવવા યોગ્ય નથી.પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ કથિત રીતે 'ટેન્ડરની તપાસ માટે ટેન્ડરમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયા, ટેન્ડરની સરખામણી અને કિંમત બોલીના મૂલ્યાંકન' નું ઉલ્લંઘન કર્યું છે, જો કે, ઉપરોક્ત પગલાં/કાર્યવાહી એટલે કે પરીક્ષા, સરખામણી, મૂલ્યાંકન નવી દિલ્હીમાં થયું હતું અને લેવામાં આવ્યું હતું.શ્રીમાન નાણાવટી, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે એલ્કેમિસ્ટ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ બેંક ઓફ સિક્કિમ અને અન્યો[૨૦૦૭) ૧૧ એસસીસી ૩૩૫], બ્રિજ ભાલ સિંહ ગૌતમ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો[એઆઈઆર ૧૯૯૮ ઓલ ૧૩૨], ખાલિદ એ. હકીમ વિરુદ્ધ સહાયક શ્રમ આયુક્ત, પેતન અધિનિયમ હેઠળ સત્તાધિકારી અને

અન્યો[૨૦૦૯ (૩) જીએલઆર ૨૦૬૫] ના કેસોમાં નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧૧. તેનાથી વિપરીત, શ્રીમાન જોષી, અરજદારના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે અરજી આ અદાલત સમક્ષ જાળવવા યોગ્ય છે કે કેમ અને અરજીને ધ્યાનમાં લેવાનો કોર્ટનો અધિકારક્ષેત્ર છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે, કોર્ટે આ અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીનું કારણ અથવા કાર્યવાહીના કારણનો ભાગ ઊભો થયો છે કે કેમ તે ધ્યાનમાં લેવું પડશે.શ્રીમાન જોષી, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે બંધારણની કલમ ૨૨૬ ની કલમ (૨) પર આધાર રાખ્યો અને રજૂઆત કરી કે જો કાર્યવાહીના કારણનો ભાગ કોર્ટના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં થયો હોય, તો પણ અરજી જાળવી શકાય તેવી હશે અને કોર્ટ પાસે અરજીને ધ્યાનમાં લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર હશે.અરજદારના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે કાર્યવાહીનું કારણ ટેન્ડર પ્રક્રિયા દરમિયાન લેવામાં આવેલા તમામ પગલાં અને પગલાંને આવરી લે છે.અરજદારના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે [૧] પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની અમદાવાદમાં એક ઓફિસ છે; અને[૨] આ પ્રોજેક્ટનો અમલ અમદાવાદ ખાતે (એટલે કે અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં) થવાનો છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે કલમ ૪૨.૫ અનુસાર, પ્રતિવાદી નંબર ૧ બોલી લગાવનારની વિનંતીનો જવાબ આપવા માટે બંધાયેલો છે અને પ્રતિવાદી નંબર

૧ પણ અરજદારની વિનંતીના જવાબમાં જવાબ આપવા માટે બંધાયેલો છે, જેનું કાર્યાલય રાજ્યમાં છે.અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર આ હકીકત આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રને આકર્ષિત કરે છે અને સ્થાપિત કરે છે કે અરજી આ અદાલત સમક્ષ જાળવવા યોગ્ય છે અને અદાલત પાસે આ અરજીનો નિર્ણય લેવા માટે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર છે.

૧૨. અમે હરીફ રજૂઆતો અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રી તેમજ પક્ષોને લડતા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે જે નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો તેના પર વિચાર કર્યો છે.

૧૩. ઉપરોક્ત વાંધાને નિર્ધારિત કરવા માટે, ટેન્ડર દસ્તાવેજમાંથી કેટલીક જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે.સંબંધિત જોગવાઈઓ 'બિડ માટે સૂચના આમંત્રણ' શીર્ષક હેઠળ જોવા મળે છે, જે આ રીતે વાંચે છે:

“૩) રસ ધરાવતા પાત્ર બિડર્સ વધુ માહિતી મેળવી શકે છે અને

તેમની ઓફિસમાં બિડ દસ્તાવેજોની તપાસ કરી શકે છે:

૪)

મેનેજિંગ ડિરેક્ટર

નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (એન. એચ. એસ.

આર. સી. એલ.) બીજો માળ, એશિયા ભવન,

રોડ નં.૨૦૫, સેક્ટર ૯, ફારકા, નવી દિલ્હી ૧૧૦૦૭૭, ભારત

ટેલ: +૯૧૧૧૨૮૦૭૦૦૦૦

ફેક્સ: +૯૧૧૧૨૮૦૭૦૨૫૦.

ઈ-મેઈલ: tenderhsrterminal@nhsrcl.in

બોલીના દસ્તાવેજો ૭ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૮થી ૪ ઓક્ટોબર,
૨૦૧૮ સુધીના તમામ કામકાજના દિવસોમાં
એનએચએસઆરસીએલની કચેરીમાં ઉપરના પેરા ૩માં
જણાવ્યા મુજબના સરનામે ૧૧.૦૦ કલાકથી ૧૭.૦૦
કલાક દરમિયાન વેચાણ માટે ઉપલબ્ધ રહેશે.

૭) બિડ દસ્તાવેજોમાં ઉલ્લેખિત સરનામાં પર ૨ તારીખે અથવા
તે પહેલાં બિડ પહોંચાડવી આવશ્યક છે: ૪૫ ૫
ઓક્ટોબર, ૨૦૧૮ ના રોજ પી. એમ. (આઈએસટી
૧૪:૪૫ કલાક) અને તેની સાથે આઈએનઆર
૩,૫૦,૦૦,૦૦૦ (ભારતીય રૂપિયા ત્રણ કરોડ પચાસ
લાખ માત્ર) ની બિડ સુરક્ષા હોવી આવશ્યક છે.

૮) ૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૮ના રોજ બપોરે ૩ વાગ્યે (આઈએસટી ૧૫:૦૦ કલાક) ની ઓફિસમાં બોલી લગાવવાનું પસંદ કરતા બોલી લગાવનાર પ્રતિનિધિઓની હાજરીમાં માત્ર ટેકનિકલ બોલી ખોલવામાં આવશે:

નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડનો બીજો માળ, એશિયા ભવન,
રોડ નં.૨૦૫, સેક્ટર ૯,
ઢ્રારકા,
નવી દિલ્હી ૧૧૦૦૭૭, ભારત

૯) બોલી દસ્તાવેજ ખરીદનારા રસ ધરાવતા પાત્ર બોલીદાતાઓને ૨૯મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૮ના રોજ યોજનારી બોલી પૂર્વેની બેઠકમાં ભાગ લેવા માટે આમંત્રિત કરવામાં આવે છે.સ્થળ અને સમય નીચે મુજબ છે:

સ્થળ:નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડનો બીજો માળ, એશિયા ભવન,
રોડ નં.૨૦૫, સેક્ટર ૯,
ઢ્રારકા,નવી દિલ્હી ૧૧૦૦૭૭

સમય:આઈએસટી ૧૧:૦૦ કલાક

આ પ્રીબીડ મીટિંગમાં ભાગ લેવો ફરજિયાત નથી.”

ટેન્ડર દસ્તાવેજ (બિડ ડેટાશીટ) ની કલમ ૨ હેઠળ રોજગારની વિગતોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે જે આ રીતે વાંચે છે:

આઈટીબી	એમ્પ્લોયર છે:
૧.૧	નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ સરનામું:રબીજો માળ, એશિયા ભવન, રોડ નં.૨૦૫, સેક્ટર ૯, ઢારકા, નવી દિલ્હી ૧૧૦૦૭૭, ભારત
આઈ. ટી. બી. ૭૪	પ્રીબીડ મીટિંગ નીચેની તારીખ, સમય અને સ્થળે થશે: તારીખ:૨૯ ઓગસ્ટ ૨૦૧૮નો સમય:૧૧:૦૦ એચ. એસ. સ્થળ:નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ રબીજો માળ, એશિયા ભવન, રોડ નં.૨૦૫, સેક્ટર ૯, ઢારકા, નવી દિલ્હી ૧૧૦૦૭૭, ભારત નોકરીદાતા દ્વારા સ્થળ મુલાકાતનું આયોજન કરવામાં આવશે નહીં.બોલી લગાવનારાઓ બેઠક પહેલાં સ્થળની મુલાકાત લઈ શકે છે.
આઈટીબી	માત્ર <u>બિડ જમા કરવાના</u> હેતુઓ માટે, નિયોક્તાનું
૨૪.૧	સરનામું:ધ્યાન:મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ

	કોર્પોરેશન લિમિટેડ શેરીનું સરનામું:એશિયા ભવન, રોડ નં.૨૦૫, સેક્ટર ૯, ઝારકા, નવી દિલ્હી, ભારત માળ/રૂમ નંબર:૨બીજો માળ શહેર:નવી દિલ્હી પિન કોડ:૧૧૦૦૭૭ દેશ:ભારત બિડ જમા કરવાની સમયમર્યાદા છે: તારીખ:૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૮ સમય:૧૪.૪૫ કલાક.આઈએસટી
આઈટીબી	ટેકનિકલ બિડની શરૂઆત અહીં થશે:
૨૭.૧	સંગઠન:નેશનલ હાઈ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ શેરીનું સરનામું:એશિયા ભવન, રોડ નં.૨૦૫, સેક્ટર ૯, ઝારકા, ભારત માળ/રૂમ નંબર:૨ બીજો માળ શહેર:નવી દિલ્હી પિન કોડ:૧૧૦૦૭૭ દેશ:ભારત

	તારીખ:૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૮ સમય:૧૫:૦૦ કલાક.આઈએસટી
--	--

જર.૫ એવોર્ડની સૂચના પછી, અસફળ બિડર્સ એમ્પ્લોયરને લેખિતમાં વિનંતી કરી શકે છે કે તેમની બિડ કયા આધારે પસંદ કરવામાં આવી ન હતી તેના આધારે સ્પષ્ટતા માંગવામાં આવે.આઈ. ટી. બી. જર.૧ અનુસાર એવોર્ડની સૂચના પછી, ડીબ્રીફિંગની વિનંતી કરનારા કોઈપણ અસફળ બિડર્સને એમ્પ્લોયર તરત લેખિતમાં જવાબ આપશે.”

૧૪. ઉપરોક્ત ટાંકવામાં આવેલી જોગવાઈ બહાર લાવે છે અને સ્પષ્ટ કરે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે સંપૂર્ણ ટેન્ડર પ્રક્રિયા નવી દિલ્હીમાં હાથ ધરવામાં આવશે અને સક્ષમ અધિકારી મેનેજિંગ ડિરેક્ટર છે અને તેમની ઓફિસ નવી દિલ્હીમાં છે.આ સંદર્ભમાં, એ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે ઉપરોક્ત જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને શરૂઆતથી (એન. આઈ. ટી. ની ફાળવણી) એલ. ઓ. આઈ./એલ. ઓ. એ. ની ફાળવણી સુધીની સંપૂર્ણ ટેન્ડર પ્રક્રિયા ખરેખર આ અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની બહાર (નવી દિલ્હીમાં) થઈ છે.આ પાસું વિવાદમાં નથી.

૧૫. જ્યાં સુધી પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના આધારે વાંધાનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી અરજદાર બંધારણની કલમ ૨૨૬ની કલમ (૨) પર ઘણો આધાર રાખે છે. આ કલમ પછીથી બંધારણની કલમ ૨૨૬માં [૧૫મા સુધારા (અધિનિયમ ૧૯૬૩) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં મૂળરૂપે કલમ (૧એ) અને ૪૨મા સુધારા (અધિનિયમ ૧૯૭૬) નો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. લેખમાં જણાવ્યું હતું].

૧૫.૧ આમ, હાથ પરના મુદ્દાની તપાસ કરવા માટે, બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને "સુધારા પછીની" સ્થિતિ હેઠળ સુધારા પહેલાંની સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે.

૧૫.૨ લેફ્ટનન્ટ કર્નલ ખજુર સિંહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [એ. આઈ. આર. ૧૯૬૧ એસ. સી. ૫૩૨] ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયમાં સુધારા પહેલાંની સ્થિતિને સંક્ષિપ્તમાં સમજાવવામાં આવી છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે:

" "૮. તે કેસમાં બંધારણની ખંડપીઠે વિચાર્યું હતું કે બંધારણની કલમ ૨૨૬ની ભાષા "અત્યંત સ્પષ્ટ" છે અને તે કલમ દ્વારા આપવામાં આવેલી શક્તિનો ઉપયોગ બે

ગણી મર્યાદાને આધિન છે, એટલે કે, (૧) સત્તાનો ઉપયોગ "તે જે પ્રદેશોના સંબંધમાં અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે તે સમગ્ર પ્રદેશોમાં" થવો જોઈએ અને (૨) જે વ્યક્તિ અથવા સત્તાધિકારીને ઉચ્ચ અદાલત રિટ જારી કરવા માટે સશક્ત છે તે "તે પ્રદેશોની અંદર" હોવી જોઈએ. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કોર્ટની રિટ તેના અધિકારક્ષેત્રને આધિન પ્રદેશોની બહાર ન ચાલી શકે અને રિટથી પ્રભાવિત વ્યક્તિ અથવા સત્તાધિકારી તે પ્રદેશોમાં રહેઠાણ અથવા સ્થાન દ્વારા કોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર હોવી જોઈએ.

૧૩. તેથી, આપણે જે જોવાનું છે તે એ છે કે શું કલમ ૨૨૬ ના શબ્દોનો અર્થ એ છે કે જે વ્યક્તિ અથવા સત્તાધિકારીને રિટ જારી કરવાની છે તે રિટ જારી કરતી હાઈકોર્ટના પ્રદેશોમાં રહેઠાણ ધરાવતી હોવી જોઈએ અથવા તેની અંદર સ્થિત હોવી જોઈએ?.....જ્યાં સુધી સત્તામંડળની વાત છે, તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે જો તેનું કાર્યાલય તેમાં સ્થિત હોય તો તે પ્રદેશની અંદર હોવું જોઈએ. પરંતુ શું આ શબ્દોનો અર્થ સત્તામંડળના સંદર્ભમાં એવો થાય છે કે તેની કચેરી તે પ્રદેશોમાં ન હોવા છતાં તે તે

પ્રદેશોની અંદર હશે કારણ કે તેનો આદેશ તે પ્રદેશોમાં રહેતા લોકોને અસર કરી શકે છે?હવે એ સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૨૨૬ દ્વારા ઉચ્ચ ન્યાયાલયને આપવામાં આવેલ અધિકારક્ષેત્ર રાહત માટે અરજી કરનાર વ્યક્તિના રહેઠાણ અથવા સ્થાન પર આધારિત નથી. તે ફક્ત તે વ્યક્તિ અથવા સત્તા પર આધાર રાખે છે કે જેની સામે તે પ્રદેશોની અંદર રિટ માંગવામાં આવે છે.તેથી આપણને એવું લાગે છે કે ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રને નિર્ધારિત કરવા માટે પસાર કરાયેલા આદેશથી પ્રભાવિત વ્યક્તિનું રહેઠાણ અથવા સ્થાન અનુરોધ ૨૨૬માં વાંચવાની મંજૂરી નથી.તે અધિકારક્ષેત્ર તે પ્રદેશો અને રહેઠાણની અંદર આદેશ પસાર કરતી વ્યક્તિ અથવા સત્તા પર આધાર રાખે છે:અથવા અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિનું સ્થાન ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રના પ્રશ્ન પર કોઈ સુસંગતતા ધરાવી શકે નહીં.

આમ, જો બોમ્બેમાં રહેતી અથવા સ્થિત વ્યક્તિ, ઉદાહરણ તરીકે, કલકત્તામાં સ્થિત સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશથી વ્યથિત હોય, તો તેણે જે મંચ પર રાહત મેળવવાની છે તે બોમ્બે હાઈકોર્ટ નથી, તેમ છતાં તે આદેશ બોમ્બેમાં તેને અસર કરી શકે છે, પરંતુ કલકત્તા હાઈકોર્ટ

જ્યાં આદેશ પસાર કરવાની સત્તા સ્થિત છે.તેથી, અમારા મતે આદેશમાં રજૂ કરવું ખોટું હશે.૨૨૬ જ્યાં આદેશ ૮૪૧ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય તે સ્થળની વિભાવના ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રને નિર્ધારિત કરવા માટે અસરકારક છે જે કલમ ૨૨૬ હેઠળ રાહત આપી શકે છે.આવી વિભાવનાની રજૂઆત મૂંઝવણ અને અધિકારક્ષેત્રોના સંઘર્ષને જન્મ આપી શકે છે.ઉદાહરણ તરીકે, કલકત્તામાં એક સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશનો કેસ લો, જે બોમ્બે, મદ્રાસ, અલ્હાબાદ, જબલપુર, જોધપુર અને ચંદીગઢમાં રહેતા છ ભાઈઓને અસર કરે છે.કલકત્તામાં સત્તામંડળ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશથી છ રાજ્યોમાં વ્યક્તિઓને અસર થઈ છે.શું એવું કહી શકાય કે કલમ ૨૨૬ એ વિચારણા કરે છે કે તમામ છ ઉચ્ચ અદાલતોને તેના હેઠળ રાહત આપવાની બાબતમાં અધિકારક્ષેત્ર છે?જો કોઈને મૂંઝવણ અને અધિકારક્ષેત્રના સંઘર્ષને ટાળવો હોય તો જવાબ દેખીતી રીતે 'ના' હોવો જોઈએ..... જો આપણે કલમમાં પરિચય કરાવવો હોય.

૨૨૬ જ્યાં આદેશની અસર થવાની છે તે સ્થળની વિભાવનાને આપણે તે હેતુઓને આગળ ધપાવીશું નહીં કે

જેના માટે કલમ ૨૨૬ ઘડવામાં આવી છે.બીજી બાજુ, આપણે ઉપર આપેલા દૃષ્ટાંત દ્વારા પહેલેથી જ બતાવ્યા પ્રમાણે વિવિધ ઉચ્ચ અદાલતો વચ્ચેના અધિકારક્ષેત્રના સંઘર્ષને રજૂ કરીશું.તેથી, જેના દ્વારા પણ તે આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે તેની અસર ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રને નિર્ધારિત કરવામાં કોઈ સુસંગતતા ધરાવી શકતી નથી જે કલમ ૨૨૬ હેઠળ કાર્યવાહી કરી શકે છે.હવે, સરકારની કામગીરી ખરેખર તેના દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશોને અમલમાં મૂકવા સિવાય બીજું કંઈ નથી.તેથી "તે પ્રદેશોની અંદરની કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા સત્તા" શબ્દોનો અર્થ નક્કી કરતી વખતે કલમ ૨૨૬ માં સરકારની કામગીરીનો ખ્યાલ રજૂ કરવો યોગ્ય રહેશે નહીં.આ શબ્દોમાં કાર્ય કરવાની વિભાવનાનો પરિચય આપીને આપણે એ જ સંઘર્ષ ઊભો કરીશું જે જો ૮૪૨ કલમ ૨૨૬ માં તે સ્થળની વિભાવના રજૂ કરવામાં આવે કે જ્યાં ક્રમની અસર થવાની છે.તેથી, આ નિષ્કર્ષમાંથી કોઈ છટકી શકે તેમ નથી કે કલમ ૨૨૬ માં આ શબ્દો તે સ્થળનો ઉલ્લેખ કરતા નથી જ્યાં સરકાર કાર્યરત હોઈ શકે, પરંતુ માત્ર તે સ્થળનો સંદર્ભ આપે છે જ્યાં વ્યક્તિ અથવા સત્તાધિકારી ક્યાં તો નિવાસી

છે અથવા સ્થિત છે.તેથી જ્યાં સુધી કુદરતી વ્યક્તિની વાત છે, જો તે ત્યાં કાયમી અથવા અસ્થાયી રીતે રહે છે, તો તે તે પ્રદેશોની અંદર છે.અત્યાર સુધી.સત્તામંડળ (સરકાર સિવાય) ની બાબતમાં, જો તેનું કાર્યાલય ત્યાં સ્થિત હોય તો તે પ્રદેશોની અંદર હોય છે.જ્યાં સુધી સરકારની વાત છે, તે પ્રદેશોની અંદર ત્યારે જ હોય છે જ્યારે તેની બેઠક તે પ્રદેશોની અંદર હોય.

૧૪. તેથી, ચૂંટણી પંચ, ભારત વિરુદ્ધ સાકા વેંકટ સુબ્બા રાવ (૧) અને કે. એસ. રાશિદ અને પુત્ર વિરુદ્ધ ઈન્કોમેટેક્સ તપાસ પંચ (૨) માં લેવામાં આવેલો મત કે કલમ ૨૨૬ હેઠળ રિટ વગેરે બહાર પાડવાની ઉચ્ચ અદાલતની સત્તા પર બે ગણી મર્યાદા છે, એટલે કે, (૧) 'તે જે પ્રદેશોના સંબંધમાં અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે તે સમગ્ર પ્રદેશોમાં' સત્તાનો ઉપયોગ કરવાની છે, એટલે કે, અદાલત દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી રિટ તેના અધિકારક્ષેત્રને આધિન પ્રદેશોની બહાર ન ચાલી શકે, અને (૨) તે વ્યક્તિ અથવા સત્તા કે જેના માટે ઉચ્ચ અદાલત છે. આવી રિટ બહાર પાડવાની સત્તા "તે પ્રદેશોની અંદર"

હોવી જોઈએ જે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તેઓ તે પ્રદેશોમાં રહેઠાણ અથવા સ્થાન દ્વારા તેના અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર હોવા જોઈએ, તે સાચું છે.

૧૬. કલમ ૨૨૬ જે રીતે અસ્તિત્વમાં છે તે ક્યાંય પણ કાર્યવાહીના કારણના સંચય અને ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રનો સંદર્ભ આપતું નથી, જે તે સ્થળ પર આધાર રાખે છે જ્યાં કાર્યવાહીનું કારણ તેના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં છે. કલમ ૨૨૬ હેઠળની કાર્યવાહી દાવામાં નથી; તેઓ વિશેષ પ્રક્રિયા દ્વારા અસાધારણ ઉપાયોની જોગવાઈ કરે છે અને વ્યક્તિઓ અને સત્તાવાળાઓ પર ઉચ્ચ ન્યાયાલયને સુધારાની સત્તા આપે છે અને આ વિશેષ સત્તાઓનો ઉપયોગ તેમના માટે નિર્ધારિત મર્યાદામાં થવો જોઈએ. આ બે મર્યાદાઓ આપણા દ્વારા ઉપર સૂચવવામાં આવી છે અને તેમાંથી એક એ છે કે સંબંધિત વ્યક્તિ અથવા સત્તા તે પ્રદેશોની અંદર હોવી જોઈએ કે જેના પર ઉચ્ચ અદાલત ન્યાયશાસ્ત્રનો ઉપયોગ કરે છે. તો શું આ બંધારણીય મર્યાદાની અવગણના કરવી અને એમ કહેવું શક્ય છે કે ઉચ્ચ ન્યાયાલય કોઈ વ્યક્તિ અથવા સત્તા સામે રિટ જારી કરી શકે છે, ભલે તે તેના પ્રદેશોમાં ન હોય, કારણ

કે તે પ્રદેશોમાં કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થયું છે?આપણને એવું લાગે છે કે જો તેમાં કાર્યવાહીના કારણની વિભાવના રજૂ કરવામાં આવે તો તે કલમ ૨૨૬ માં સ્પષ્ટ જોગવાઈની સામે જશે અને તેમાં સમાવિષ્ટ સ્પષ્ટ મર્યાદાને દૂર કરશે.અમારા મતે કાર્યવાહીના કારણની વિભાવનાને કલમ ૨૨૬માં રજૂ કરી શકાતી નથી, કારણ કે આમ કરવાથી આપણે તેમાં સમાવિષ્ટ સ્પષ્ટ જોગવાઈને દૂર કરીશું જેમાં જરૂરી છે કે જે વ્યક્તિ અથવા અધિકારીને રિટ જારી કરવાની છે તે તે પ્રદેશોમાં રહેઠાણ ધરાવતી હોવી જોઈએ અથવા તેની અંદર સ્થિત હોવી જોઈએ કે જેના પર ઉચ્ચ અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર છે.એ વાત સાચી છે કે આનાથી નવી દિલ્લીથી દૂર રહેતી વ્યક્તિઓને થોડી અસુવિધા થઈ શકે છે, જેઓ ભારત સરકારના કોઈ આદેશથી વ્યથિત છે અને તે દાવો કરવાનું કારણ હોઈ શકે છે.કલમ ૨૨૬ માં સક્ષમ બંધારણીય સુધારો.પરંતુ અસુવિધાની દલીલ, અમારા મતે,.કલમ ૨૨૬ ની સાદી ભાષાને અસર કરી શકાતી નથી, ન તો કાર્યવાહીના કારણની વિભાવનાને તેમાં દાખલ કરી શકાય છે કારણ કે તે તેમાં સમાવિષ્ટ ઉચ્ચ અદાલતની સત્તાઓ પરની બે મર્યાદાઓને દૂર કરશે.”

૧૭.આ કિસ્સામાં આ બાબતની અમારી પુનર્વિચારણાએ એ દ્રષ્ટિકોણની પુષ્ટિ કરી છે કે જ્યાં વિવાદિત આદેશની અસર હોય તે સ્થળની વિભાવના અથવા સરકારની કામગીરીની આ વિભાવનાની રજૂઆત માટે કોઈ સ્થાન નથી, સિવાય કે કેસ સાથે સંબંધિત તેના કાર્યાલયનું સ્થાન, અથવા કલમ ૨૨૬ માં કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થાય તે સ્થળની વિભાવના પણ અને તે લેખની ભાષા એ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જવા માટે પૂરતી સ્પષ્ટ છે કે જેના પર ઉપર ઉલ્લેખિત આ અદાલતના બે કેસ આવ્યા હતા.જો કલમ ૨૨૬ના આ અર્થઘટનને કારણે કોઈ અસુવિધા અનુભવાય તો તેનો ઉપાય બંધારણમાં સુધારો હોવાનું જણાય છે.એવા અર્થઘટન દ્વારા અસુવિધા ટાળવાનો કોઈ અવકાશ નથી કે જે આપણે વાજબી રીતે, કલમની ભાષા પર અપનાવી શકતા નથી અને જે લેખની ભાષા સહન કરતી નથી.”

૧૫.૩ પછી કલમ ૨૨૬ માં સુધારો કરવામાં આવ્યો અને કલમ ૨ દાખલ કરવામાં આવી.બંધારણની કલમ ૨૨૬માં સુધારા અને બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ કલમ ૨ની રજૂઆત પછી, કાર્યવાહીના કારણની ઘટનાએ આધારને

વિસ્તૃત કર્યો છે અને ઉચ્ચ અદાલતને, જ્યાં અદાલત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે તે પ્રદેશની અંદર, સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે "કાર્યવાહીનું કારણ" ઊભું થયું હોય તેવા કિસ્સામાં અરજીને ધ્યાનમાં લેવાની સત્તા અને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કર્યું છે.આમ, હવે અવરોધો, જે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે માન્ય ટ્રિબ્યુનલના કિસ્સામાં નિર્ણયમાં નોંધ્યા અને ચર્ચા કરી.કર્નલ ખજુર સિંહ અસ્તિત્વમાં નથી.હવે, જો એવું દર્શાવવામાં આવે કે કાર્યવાહીનું કારણ અથવા તેનો ભાગ અદાલતના વિસ્તારની અંદર ઊભો થયો છે જ્યાં અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે, તો પછી અદાલત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને વિવાદનો નિર્ણય કરી શકે છે.આ સ્થિતિ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા એલ્કેમિસ્ટ લિમિટેડ અને એ. એન. આર. વિ. ના કેસમાં નિર્ણયમાં સમજાવવામાં આવી છે.સ્ટેટ બેંક ઓફ સિક્કિમ એન્ડ ઓઆરએસ. [એઆઈઆર ૨૦૦૭ એસસી ૧૮૧૨] નીચેની શરતોમાં:

"૧૮. એવું કહી શકાય કે બંધારણ (૪૨મો સુધારો) અધિનિયમ, ૧૯૭૬ દ્વારા કલમ (૧એ) ને કલમ (૨) તરીકે પુનઃગણતરી કરવામાં આવી હતી.સુધારાનો અંતર્ગત ઉદ્દેશ નીચેના શબ્દોમાં વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો:

"બંધારણની હાલની કલમ ૨૨૬ હેઠળ, કેન્દ્ર સરકારના સંદર્ભમાં અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી એકમાત્ર ઉચ્ચ અદાલત

પંજાબ ઉચ્ચ અદાલત છે.આમાં દૂરના વિસ્તારોમાંથી મુકદ્દમા કરનારાઓને નોંધપાત્ર મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે.તેથી, કલમ ૨૨૬ માં સુધારો કરવાની દરખાસ્ત છે.જેથી જ્યારે કોઈ પણ કાર્યવાહી માટે કોઈ પણ સરકાર, સત્તાધિકારી અથવા વ્યક્તિ સામે કોઈ રાહત માંગવામાં આવે, ત્યારે જેની અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થાય છે તે ઉચ્ચ અદાલતને પણ યોગ્ય નિર્દેશો, આદેશો અથવા રિટ જારી કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર હોઈ શકે છે.

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૧૯. આ સુધારાની અસર એ હતી કે બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટને અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરવા માટે કાર્યવાહીના કારણને વધારાનો આધાર બનાવવામાં આવ્યો હતો.

૨૦. સંયુક્ત સમિતિએ અવલોકન કર્યું:

"આ કલમ ઉચ્ચ અદાલતને સક્ષમ બનાવશે કે જેમના અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થાય છે તે કોઈપણ સરકાર, સત્તાધિકારી અથવા વ્યક્તિને નિર્દેશો, આદેશો અથવા રિટ જારી કરવા માટે સક્ષમ બનાવશે, તેમ છતાં

આવી સરકાર અથવા સત્તામંડળનું સ્થાન અથવા આવી વ્યક્તિનું નિવાસસ્થાન ઉચ્ચ અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની બહાર છે.સમિતિને લાગે છે કે જે ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીનું કારણ અંશતઃ જ ઊભું થાય છે તે પણ આવા અધિકારક્ષેત્રમાં નિહિત હોવું જોઈએ.

૨૧. તેથી બંધારણીય જોગવાઈઓનો કાયદાકીય ઇતિહાસ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે ૧૯૬૩ પછી, કાર્યવાહીનું કારણ સુસંગત અને સ્પષ્ટ છે અને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અંદર ઉચ્ચ અદાલતમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરી શકાય છે, જેમાં સંપૂર્ણ અથવા આંશિક કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થાય છે.”

૧૬. દાવો અને વિવાદ નક્કી કરવા માટે અદાલતની સત્તા અને સત્તાનો ઉપયોગ વિવિધ વર્ગ અથવા શ્રેણીમાં વિભાજિત અથવા વર્ગીકૃત કરી શકાય છે દા. ત. (એ) જ્યાં કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થાય છે તે પ્રદેશ એટલે કે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર; (બી) વિષય વસ્તુનું આર્થિક અથવા નાણાકીય મૂલ્ય કે જેને અદાલત ધ્યાનમાં લઈ શકે છે એટલે કે આર્થિક અધિકારક્ષેત્ર; (સી) વિષય સંબંધિત અધિકારક્ષેત્ર એટલે કે ચોક્કસ વિષય અથવા પ્રકૃતિ અથવા શ્રેણીના

દાવા/વિવાદનો નિર્ણય લેવાની સત્તા જેમ કે ગ્રાહક વિવાદ અથવા પારિવારિક વૈવાહિક વિવાદ, મહેસૂલના કેસો, મકાનમાલિક અને ભાડૂત, ફોજદારી ગુનો, સેવા સંબંધિત વિવાદ વગેરે.

૧૭. હાથ પરના મુદ્દાની પ્રશંસા કરવા અને નિર્ણય લેવા માટે, નક્કી કરેલા કેસોમાંથી નીચેના અવલોકનો ધ્યાનમાં લેવા યોગ્ય છે જે હાથ પરના મુદ્દા પર અસર કરે છે:

[એ] ઓઈલ એન્ડ નેચરલ ગેસ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઉત્પલ કુમાર બાસુ ૧૯૯૪ (જ) એસસીસી ૭૧૧ ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે દર્શાવેલ હકીકતોને ધ્યાનમાં લીધી હતી:

૨.ભારત સરકારના ઓઈલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કમિશન (ઓ. એન. જી. સી.) ગુજરાત રાજ્યના હઝીરામાં ગેસ પ્રોસેસિંગ પ્લાન્ટ ધરાવે છે.ઓ. એન. જી. સી. માટે સલાહકાર તરીકે કાર્યરત એન્જિનિયર્સ ઇન્ડિયા લિમિટેડ (ઇ. આઇ. એલ.) એ ૨૭૬,૧૯૯૧ના રોજ દેશના અગ્રણી અખબારોમાં જાહેરાત બહાર પાડી હતી, જેમાં પશ્ચિમ બંગાળમાં પ્રચલિત અખબારો પણ સામેલ હતા, જેમાં ગુજરાતના હઝિરા સંકુલમાં કેરોસીન પુનઃપ્રાપ્તિ પ્રક્રિયા એકમ સ્થાપવા માટે ટેન્ડર મંગાવવામાં આવ્યા હતા.ઉપરોક્ત જાહેરાત અનુસાર દરખાસ્તો ધરાવતા ટેન્ડર

નવી દિલ્હી ખાતે ઇઆઈએલને મોકલવાના હતા.કલકત્તામાં તેની નોંધાયેલ ઓફિસ ધરાવતી એન. આઈ. સી. સી. ઓ. એ કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ૭૧૫ ટાઈમ્સ ઓફ ઈન્ડિયામાં છપાયેલી ટેન્ડર નોટિસ વાંચી અને તેનાથી વાકેફ થઈ.ટેન્ડરની ચકાસણી ટેન્ડર સમિતિ દ્વારા થવાની હતી અને અંતિમ નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં ઓએનજીસીના અધ્યક્ષની અધ્યક્ષતાવાળી સંચાલન સમિતિ દ્વારા લેવાનો હતો. એનઆઈસીસીઓએ અન્ય લોકો સાથે ટેન્ડર નોટિસના જવાબમાં તેમની દરખાસ્ત અથવા બિડ રજૂ કરી હતી.નવી દિલ્હીમાં ઇઆઈએલ દ્વારા તમામ બિડની ચકાસણી કરવામાં આવી હતી.એન. આઈ. સી. સી. ઓ. ની બોલી એ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે તે ટેન્ડરમાં નિર્ધારિત જરૂરી અનુભવ માપદંડને પૂર્ણ કરતી નથી.ઇઆઈએલ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણોને ટેન્ડર સમિતિ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવી હતી.જોકે, ટેન્ડર સમિતિએ એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે એનઆઈસીસીઓએ અનુભવના માપદંડોને સંતોષ્યા છે અને તેમને પણ નવી દિલ્હીમાં ઇઆઈએલ દ્વારા પ્રસ્તાવિત સ્પષ્ટીકરણાત્મક બેઠક માટે બોલાવવા જોઈએ.આ બેઠક ઇઆઈએલ દ્વારા જુલાઈ ઓગસ્ટ ૧૯૯૨માં એનઆઈસીસીઓ સહિત વિવિધ બિડર્સ સાથે યોજાઈ હતી. ઉક્ત બેઠક પછી ઇઆઈએલએ ફરી એકવાર તેના અગાઉના ઢ્રષ્ટિકોણનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે

એનઆઈસીસીઓમાં અનુભવના માપદંડનો અભાવ છે.ટેન્ડર સમિતિએ ઈઆઈએલના દ્રષ્ટિકોણની ફરીથી તપાસ કરી અને ઓક્ટોબર ૧૯૯૨માં અમુક સમય માટે તેની સાથે સંમત થઈ. ઉપરોક્ત વિકાસને ધ્યાનમાં રાખીને નિક્કોની ટેન્ડર સમિતિ દ્વારા શોર્ટલિસ્ટિંગ માટે ભલામણ કરવામાં આવી ન હતી.એનઆઈસીસીઓએ પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું અને તેમની રજૂઆતો પર ઈઆઈએલ તેમજ ટેન્ડર સમિતિ દ્વારા વિચારણા કરવામાં આવી હતી પરંતુ તેમને તેમના અગાઉના દ્રષ્ટિકોણથી અલગ થવાનું કોઈ કારણ દેખાયું ન હતું.નવી દિલ્હીમાં ૨૭૧૧૯૯૩ના રોજ સંચાલન સમિતિ દ્વારા અંતિમ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, જેના અનુસાર મેસર્સ સીઆઈએમએમકો લિમિટેડને કરાર આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ એનઆઈસીસીઓએ કલકત્તા હાઈકોર્ટમાં ઉપરોક્ત રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી.આ રિટ પિટિશનમાં સીઆઈએમએમકોને પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યું ન હતું.સીઆઈએમએમકોની અરજી પર આ અદાલતે નિર્દેશ આપ્યો કે તેને એક સંવાદદાતા તરીકે અપીલમાં જોડવામાં આવે.”

ઉપરોક્ત તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું કે:

“પ. બંધારણની કલમ ૨૨૬ની ઉપરોક્ત બે કલમોનું સાદું વાંચન કરવાથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ઉચ્ચ ન્યાયાલય બંધારણના ભાગ ૩ દ્વારા આપવામાં આવેલા કોઈપણ મૂળભૂત અધિકારોના અમલીકરણ માટે અથવા અન્ય કોઈ હેતુ માટે નિર્દેશો, આદેશો અથવા રિટ જારી કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે, જો કાર્યવાહીનું કારણ, સંપૂર્ણપણે અથવા પ્રદાન કરે છે, તે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે તે પ્રદેશોની અંદર ઉદ્ભવ્યું હોય, તેમ છતાં સરકાર અથવા સત્તાનું સ્થાન અથવા વ્યક્તિની રહેઠાણ જેની સામે નિર્દેશ, આદેશ અથવા રિટ જારી કરવામાં આવે છે તે ઉપરોક્ત પ્રદેશોની અંદર નથી.કલકત્તા ઉચ્ચ ન્યાયાલયને અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરવા માટે, એન. આઈ. સી. સી. ઓ. એ બતાવવું આવશ્યક છે કે કાર્યવાહીના કારણનો ઓછામાં ઓછો એક ભાગ તે અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો હતો, જે રિટ પિટિશનમાં તેનો શ્રેષ્ઠ કેસ છે.

૭. ઇઆઈએલની નિમણૂક ઓએનજીસી દ્વારા તેના સલાહકાર તરીકે કરવામાં આવી હતી.તે ક્ષમતામાં, ઇઆઈએલે નવી દિલ્હીથી ટેન્ડર મંગાવતી જાહેરાત બહાર પાડી અને આ જાહેરાત ૧ આઈએલઆર (૧૮૮૯) ૧૬ કેલ ૯૮,૧૦૨

હતી:૧૫ આઈએ ૧૫૬ ૭૧૮ પશ્ચિમ બંગાળમાં પ્રચલિત ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા સહિત દેશના તમામ અગ્રણી અખબારોમાં છાપવામાં અને પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું હતું.ટેન્ડર અથવા બિડ નવી દિલ્હી ખાતે ઇઆઈએલને મોકલવાની હતી.ઇઆઈએલ દ્વારા ટેન્ડરની ચકાસણી કરવાની અને ઓએનજીસી દ્વારા રચાયેલી ટેન્ડર સમિતિને તેની ભલામણો કરવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવી હતી. જોકે, અંતિમ નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં ઓએનજીસીના અધ્યક્ષની અધ્યક્ષતાવાળી સંચાલન સમિતિ દ્વારા લેવાનો હતો. તદનુસાર, એનઆઈસીસીઓના ટેન્ડરની નવી દિલ્હીમાં ઇઆઈએલ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી અને તેણે એનઆઈસીસીઓએ કરાર આપવા માટે જરૂરી અનુભવના માપદંડને સંતોષ્યા ન હોવાના આધારે તેને નકારી કાઢવાની ભલામણ કરી હતી.પ્રથમ પ્રસંગે, ટેન્ડર સમિતિ ઉપરોક્ત ભલામણ સાથે સહમત નહોતી થઈ અને ઇઆઈએલને નવી દિલ્હીમાં યોજનારી સૂચિત સ્પષ્ટતા બેઠકમાં એનઆઈસીસીઓને બોલાવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.ઉપરોક્ત નિર્દેશના પાલનમાં, ઇઆઈએલે અન્ય બિડરો સાથે એનઆઈસીસીઓને આમંત્રણ આપ્યું હતું, પરંતુ ફરી

એકવાર અનુભવના માપદંડને સંતોષતા ન હોવાના આધારે તેને નકારી કાઢવાની ભલામણ કરી હતી.નવી દિલ્હીમાં મળેલી ટેન્ડર સમિતિએ તેના અગાઉના નિર્ણયની સમીક્ષા કરી હતી અને ઇઆઈએલની ભલામણને સ્વીકારી હતી, જેને ૨૭૧૧૯૯૩ના રોજ નવી દિલ્હી ખાતેની સંચાલન સમિતિ દ્વારા પણ સ્વીકારવામાં આવી હતી.આ સમયે સીઆઈએમએમકોને કરાર આપવાનો નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવ્યો હતો.ઓએનજીસીના વકીલે દલીલ કરી હતી કે આ તમામ ઘટનાઓ કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રની બહાર થઈ હતી અને માત્ર એટલા માટે કે એનઆઈસીસીઓએ પશ્ચિમ બંગાળમાં પ્રસારિત ટાઈમ્સ ઓફ ઈન્ડિયામાં જાહેરાત વાંચી હતી અને કલકત્તામાં તેની નોંધાયેલ કચેરીમાંથી તેનું ટેન્ડર મોકલ્યું હતું અને તેના પછી સુધારેલી રજૂઆત કરી હતી, એવું ન કહી શકાય કે કાર્યવાહીના કારણનો કોઈ ભાગ કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો હતો.

૮. રિટ પિટિશનમાં રજૂ કરાયેલા તથ્યો પરથી એ સ્પષ્ટ છે કે એનઆઈસીસીઓએ કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ આ અરજી પર કર્યો હતો કે કાર્યવાહીના કારણનો

એક ભાગ તેના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો હતો.એન. આઈ. સી. સી. ઓ. અનુસાર, તે ઓ. એન. જી. સી. દ્વારા કલકત્તા ખાતે ટાઈમ્સ ઓફ ઈન્ડિયામાં છપાયેલી જાહેરાત વાંચવા માટે પ્રસ્તાવિત કરારથી વાકેફ થયું હતું.તેના જવાબમાં, તેણે તેની બોલી અથવા ટેન્ડર તેની કલકત્તા ઓફિસમાંથી રજૂ કર્યું અને ત્યારબાદ દરમાં સુધારો કર્યો.જ્યારે તેને ખબર પડી કે તેને અયોગ્ય માનવામાં આવે છે, ત્યારે તેણે નવી દિલ્હી ખાતે ઇઆઈએલ, ઓએનજીસી વગેરેને ન્યાયની માંગ કરતી ફેક્સ સંદેશાઓ સહિત રજૂઆતો મોકલી હતી.અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, સંચાલન સમિતિએ આખરે એનઆઈસીસીઓની દરખાસ્તને નકારી કાઢી હતી અને ૨૭૧૧૯૯૩ના રોજ નવી દિલ્હી ખાતે સીઆઈએમએમસીઓને કરાર આપ્યો હતો.તેથી, વ્યાપક રીતે કહીએ તો, એન. આઈ. સી. સી. ઓ. દાવો કરે છે કે કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો હતો કારણ કે તે કલકત્તામાં જાહેરાતથી વાકેફ થયો હતો, તેણે કલકત્તાથી તેની બિડ અથવા ટેન્ડર રજૂ કર્યું હતું અને તેના પ્રસ્તાવના અસ્વીકાર વિશે જાણ્યા પછી કલકત્તા પાસેથી ન્યાયની માંગ કરતી

રજૂઆત કરી હતી.જાહેરાતમાં જ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે ટેન્ડર નવી દિલ્હી ખાતે ઇઆઈએલને સુપરત કરવા જોઈએ; તેની નવી દિલ્હીમાં તપાસ કરવામાં આવશે અને ટેન્ડર કરનારને કરાર આપવાનો કે નહીં તે અંગેનો અંતિમ નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવશે.અલબત્ત, કરારનું કામ ગુજરાતના હઝીરામાં થવાનું હતું.તેથી, માત્ર એટલા માટે કે તેણે કલકત્તા ખાતેની જાહેરાત વાંચી હતી અને કલકત્તા તરફથી રજૂઆત રજૂ કરી હતી અને કલકત્તા તરફથી રજૂઆતો કરી હતી, અમારા મતે, કાર્યવાહીના હેતુના અભિન્ન ભાગની રચના કરતી હકીકતો નહીં બને.તો એ પણ માત્ર હકીકત કે તેણે કલકત્તાથી ફેક્સ સંદેશાઓ મોકલ્યા અને કલકત્તામાં તેનો જવાબ મેળવ્યો, તે કાર્યવાહીના કારણનો અભિન્ન ભાગ નહીં બને.૧૫૧૧૯૯૩ના ફેક્સ સંદેશ ઉપરાંત, આ પ્રસ્તાવની અસ્વીકૃતિ તરીકે અર્થઘટન કરી શકાતું નથી કારણ કે તે હકીકત ૨૭૧૧૯૯૩ના રોજ બની હતી.તેથી અમારો અભિપ્રાય છે કે જો રિટ પિટિશનમાંના દાવાઓને સાચા તરીકે લેવામાં આવે તો પણ, એવું ન કહી શકાય કે કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો હતો.

૧૪.ભાગ લેતા પહેલા આપણે સ્પષ્ટ કરવું જોઈએ કે અમે અરજીમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓ પર કાર્યવાહીના કારણનો કોઈ ભાગ કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઉદ્ભવ્યો હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે આપણે પોતાને મર્યાદિત કરી દીધા છે.જો આપણે એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા હોત કે દાવાઓ દર્શાવે છે કે કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ ઉપરોક્ત અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો છે અને તેથી અરજીને તે અદાલત દ્વારા ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે, તો પણ વિરોધી પક્ષ માટે ઉપરોક્ત દાવાઓ પર વિવાદ કરવા માટે તે ખુલ્લું હોત અને જો વિરોધી પક્ષ દાવાઓ સાચા અને સાચા ન હોવાનું દર્શાવવામાં સફળ થતો હોત, તો અરજી, જોકે મનોરંજન, અધિકારક્ષેત્રના અભાવને કારણે નિષ્ફળ જશે."

[બી] ભારત સંઘ વિરુદ્ધના કિસ્સામાં. અદાલતી એક્સપોર્ટ્સ લિમિટેડ[૨૦૦૨ (૧) એસ. સી. સી. ૫૬૭] માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા નંબર ૬ માં ઉલ્લેખિત તથ્યાત્મક પૃષ્ઠભૂમિને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના મુદ્દાને ધ્યાનમાં લીધો હતો, જે આ રીતે વાંચે છે:

“(૬) ઉપરોક્ત મુદ્દાનો નિર્ણય કરવા માટે, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રને સ્થાપિત કરવા માટે વિશેષ નાગરિક અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોની પ્રથમ નોંધ લેવી જરૂરી છે.કાર્યવાહીના કારણ અને ઉચ્ચ ન્યાયાલયના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રને લગતી દલીલો પેરા ૧૬ પરની અરજીઓમાં રજૂ કરવામાં આવી છે જે આ રીતે વાંચે છે:

અરજદારો અમદાવાદથી નિકાસ અને આયાતનો વ્યવસાય કરે છે.નિકાસ અને આયાત માટેના ઓર્ડર અમદાવાદથી આપવામાં આવે છે અને અમલમાં મૂકવામાં આવે છે.નિકાસ અને આયાત માટેના દસ્તાવેજો અને ચૂકવણીઓ અમદાવાદ ખાતે મોકલવામાં/કરવામાં આવે છે.નિકાસના સંદર્ભમાં દાવો કરાયેલ ડ્યુટીનું ક્રેડિટ અમદાવાદમાંથી સંભાળવામાં આવતું હતું કારણ કે અમદાવાદ ખાતે નિકાસ ઓર્ડર પ્રાપ્ત થયા હતા અને અમદાવાદ ખાતે ચૂકવણી પણ પ્રાપ્ત થઈ હતી.ઉપરોક્ત પાસ બુકમાં ક્રેડિટનો ઉપયોગ ન કરવા અને નકારવાથી અમદાવાદ ખાતેના અરજદારોના વ્યવસાયને અસર થશે.પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૩ ની અમદાવાદ ખાતે પ્રાદેશિક કચેરીઓ છે.કાર્યવાહીના કારણનો નોંધપાત્ર હિસ્સો આ માનનીય અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો

છે.તેથી આ માનનીય અદાલતને આ અરજીને ધ્યાનમાં લેવા, તેનો પ્રયાસ કરવા અને તેનો નિકાલ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે.

ઉપરોક્ત તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું કે:

“૧૦. અમે હાઈકોર્ટના આ ચુકાદાને સ્વીકારી શકતા નથી.ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો મત કે ઓસ્વાલ વૂલેન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે કંપનીની નોંધાયેલ કચેરીનું અસ્તિત્વ હકીકતમાં ઉચ્ચ અદાલતને કાર્યવાહીનું કારણ આપશે, જેના અધિકારક્ષેત્રમાં આવી કંપનીની નોંધાયેલ કચેરી આવેલી છે, તે સાચું નથી.હકીકતમાં, ઓસ્વાલ વૂલેન (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં, પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન જે અર્થમાં આપણે હવે ચિંતિત છીએ, તે બિલકુલ ઊભો થયો ન હતો.તે કિસ્સામાં, અદાલતના અવલોકનો નીચે મુજબ હતા:

કંપનીની નોંધાયેલ કચેરી લુધિયાણા ખાતે છે અને મુખ્ય પ્રતિવાદીઓ કે જેમની સામે પ્રાથમિક રાહત માંગવામાં આવી છે તેઓ નવી દિલ્હીમાં છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં

રાખીને, કોઈએ અપેક્ષા રાખી હશે કે રિટ પિટિશન પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટમાં અથવા દિલ્હી હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવશે.જોકે, રિટ અરજદારોએ કલકત્તા હાઈકોર્ટને મંચ તરીકે પસંદ કરી છે કારણ કે કદાચ એક વચગાળાની રાહત જે માંગવામાં આવી છે તે કલકત્તા બંદર પર પહોંચેલા ગોમાંસના જથ્થાના સંદર્ભમાં છે.અમે આ પ્રશ્નની વધુ તપાસ કરવા માંગતા નથી કે જ્યારે કંપનીનું કાર્યાલય પંજાબ રાજ્યમાં છે અને તમામ મુખ્ય પ્રતિવાદીઓ દિલ્હીમાં છે ત્યારે કલકત્તા હાઈકોર્ટમાં ડિઝાઈન અથવા અકસ્માત દ્વારા રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી કે કેમ.

૧૨. હવે અમે તપાસ કરીશું કે અરજીઓના ફક્ત ૧૬માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ તથ્યો અથવા સમગ્ર વિશેષ નાગરિક અરજીઓમાં તે બાબત માટે ઓછામાં ઓછા અમદાવાદ હાઈકોર્ટને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરવાના હેતુથી, અમદાવાદમાં કાર્યવાહીના કારણના કોઈ ભાગને જન્મ આપશે કે કેમ.આ તબક્કે, એ ઉલ્લેખ કરવો સુસંગત છે કે તે એક સ્વીકૃત હકીકત છે કે સિવિલ અરજીઓ (અહીં અપીલકર્તાઓ) માં કોઈ પણ પ્રતિવાદીઓ અમદાવાદ

ખાતે તૈનાત નથી.તે પણ એક સ્વીકૃત હકીકત છે કે પ્રશ્નમાં પાસબુક, જેનો લાભ પ્રતિવાદી નાગરિક અરજીઓમાં માંગે છે, તે ચેન્નાઈ ખાતે તૈનાત અધિકારી દ્વારા જારી કરવામાં આવે છે.નિયુક્ત અધિકારી જે પાસ બુક યોજના સંબંધિત બાબતોના સંદર્ભમાં સક્ષમ વ્યક્તિ છે અને જે યોજના હેઠળ વિવિધ કાર્યો કરે છે તે પણ ચેન્નાઈ ખાતે તૈનાત છે.સંબંધિત યોજના હેઠળ પાસબુકમાં એન્ટ્રીઓ ચેન્નાઈ ખાતેના અધિકારીઓ દ્વારા કરવાની છે.પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રોનની નિકાસ અને જે ઇનપુટ્સનો લાભ પ્રતિવાદીઓ અરજીઓમાં માંગી રહ્યા છે તેની આયાત પણ તે જ બંદર દ્વારા કરવી પડશે એટલે કે ચેન્નાઈ.

૧૩. ઉપરોક્ત સ્વીકૃત તથ્યો હોવા છતાં, અહીં પ્રતિવાદીઓ દલીલ કરે છે કે વિશેષ નાગરિક અરજીના ફક્ત ૧૬માં તેમના દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી અરજી અનુસાર, નીચેના તથ્યો અમદાવાદની અદાલતને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરતી કાર્યવાહીના કારણને જન્મ આપે છે.તેઓ છે:

((૧) પ્રતિવાદીઓ અમદાવાદથી નિકાસ અને આયાતનો તેમનો વ્યવસાય કરે છે;

((૨) તેમના નિકાસ અને આયાતના ઓર્ડર અમદાવાદથી મૂકવામાં આવે છે અને અમલમાં મૂકવામાં આવે છે.

(૩. દસ્તાવેજો અને નિકાસ અને આયાત માટેની ચૂકવણીઓ અમદાવાદ ખાતે મોકલવામાં/કરવામાં આવે છે.

((૪) નિકાસના સંદર્ભમાં દાવો કરાયેલ ડ્યુટીનું ક્રેડિટ અમદાવાદથી સંભાળવામાં આવતું હતું કારણ કે નિકાસ ઓર્ડર અમદાવાદ ખાતે પ્રાપ્ત થયા હતા અને ચૂકવણીઓ પણ અમદાવાદ ખાતે પ્રાપ્ત થઈ;

(૫) પાસબુકમાં ક્રેડિટનો ઉપયોગ કરવાની ગેરવાજબી અને ના પાડવાથી અમદાવાદ ખાતેના પ્રતિવાદીઓના વ્યવસાયને અસર થશે;

(૬) પ્રતિવાદીઓએ અમદાવાદ ખાતે તેમના બેંકરો દ્વારા તેમજ અમદાવાદ ખાતે બોન્ડ દ્વારા બેંક ગેરંટીનો અમલ કર્યો છે.

૧૭. ઉપરોક્તમાંથી એવું જોવામાં આવે છે કે આ કેસની જેમ રિટ પિટિશન અથવા વિશેષ નાગરિક અરજીને ધ્યાનમાં લેવા માટે ઉચ્ચ અદાલતને અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરવા માટે, ઉચ્ચ અદાલતને કાર્યવાહીના કારણના સમર્થનમાં વિનંતી કરાયેલ સમગ્ર તથ્યોથી સંતોષ થવો જોઈએ કે તે તથ્યો એક કારણ બનાવે છે જેથી અદાલતને તેના અધિકારક્ષેત્રમાં ઓછામાં ઓછા અમુક અંશે ઉદ્ભવેલા વિવાદનો નિર્ણય લેવાની સત્તા મળે.ઉપરોક્ત ચુકાદા પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા તેમની અરજીમાં વિનંતી કરાયેલ દરેક હકીકત એ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જતી નથી કે તે તથ્યો અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીના કારણને જન્મ આપે છે સિવાય કે વિનંતી કરાયેલ તથ્યો એવા હોય કે જે કેસમાં સામેલ લાઈસન્સ સાથે જોડાણ અથવા સુસંગતતા ધરાવે છે.જે હકીકતો એલ. આઈ. એસ. અથવા કેસમાં સામેલ વિવાદ સાથે કોઈ સંબંધ ધરાવતી નથી, તે કાર્યવાહીના કારણને જન્મ આપતી નથી જેથી સંબંધિત અદાલતને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર આપવામાં આવે.જો આપણે આ સિદ્ધાંત લાગુ કરીએ તો આપણે જોઈએ છીએ કે અરજીના

ફક્ત ૧૬માં રજૂ કરાયેલ તથ્યોમાંથી કોઈ પણ, અમારા મતે, તથ્યોના સમૂહની શ્રેણીમાં આવતું નથી, જે કાર્યવાહીનું કારણ બને છે, જે વિવાદને જન્મ આપે છે, જે અમદાવાદની અદાલતોને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર આપી શકે છે.

૧૮. આપણે અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, પ્રતિવાદીઓ નિકાસ અને આયાતનો વ્યવસાય કરી રહ્યા છે અથવા તેઓ અમદાવાદ ખાતે નિકાસ અને આયાત ઓર્ડર પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છે અથવા તેમના દસ્તાવેજો અને નિકાસ અને આયાત માટેના ચૂકવણીઓ અમદાવાદ ખાતે મોકલવામાં/કરવામાં આવે છે તે હકીકતનો અરજીઓમાં સામેલ વિવાદ સાથે કોઈ સંબંધ નથી.તેવી જ રીતે, ચેન્નાઈથી કરવામાં આવેલી નિકાસના સંદર્ભમાં દાવો કરવામાં આવેલી ફરજની ક્રેડિટ અમદાવાદથી પ્રતિવાદીઓ દ્વારા સંભાળવામાં આવી હતી તે હકીકતનો પણ અરજીમાં આક્ષેપ કરાયેલા અપીલકર્તાઓની કાર્યવાહી સાથે કોઈ સંબંધ નથી.અમદાવાદ ખાતેના પ્રતિવાદીઓના વ્યવસાય પર, જો કોઈ હોય તો, અંતિમ અસર કરતી પાસબુકમાં બિનજવાબદારી અને ક્રેડિટનો

ઈનકાર પણ, અમારા મતે, અપીલકર્તાઓ સામે ફરિયાદ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી પર ચુકાદો આપવા માટે અમદાવાદની અદાલતમાં કાર્યવાહીના આવા કોઈ કારણને જન્મ આપશે નહીં.

૨૧. ઉપર જણાવેલા કારણોસર, આ અપીલ સફળ થાય છે અને આથી તેને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.વિવાદિત ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે.....”

[સી] મેસર્સ કુસુમ ઇન્ગોટ્સ એન્ડ એલોય્સ લિમિટેડના કિસ્સામાં. વી. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય.[એઆઈઆર ૨૦૦૪ એસસી ૨૩૦૧], માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત નિર્ણયના પેરા ૨ અને ૩ માં સારાંશિત તથ્યોને ધ્યાનમાં લીધા, જે આ રીતે વાંચે છે:

“૨. અપીલકર્તા ભારતીય કંપની અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલી કંપની છે. તેની નોંધાયેલ ઓફિસ મુંબઈમાં છે.તેણે ભારતીય સ્ટેટ બેંકની ભોપાલ શાખા પાસેથી લોન મેળવી હતી.પ્રતિવાદી નંબર ૨એ ભોપાલ પાસેથી કથિત રીતે નાણાકીય અસ્કયામતોના પ્રતિભૂતિકરણ અને પુનર્નિર્માણ અને પ્રતિભૂતિ વ્યાજ અધિનિયમ, ૨૦૦૨ના અમલીકરણની

જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં કથિત લોનની ચુકવણી માટે નોટિસ જારી કરી હતી.

૩. ઉપરોક્ત કાયદાના અધિકારો પર સવાલ ઉઠાવતા, અપીલકર્તા દ્વારા દિલ્લી હાઈકોર્ટ સમક્ષ ઉપરોક્ત રિટ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના અભાવના આધારે ફગાવી દેવામાં આવી હતી.”

આ પૃષ્ઠભૂમિ પર વિચાર કર્યા પછી, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું કે:

“૧૮. રિટ પિટિશનમાં રજૂ કરાયેલા તથ્યોની સાંઠગાંઠ હોવી જોઈએ, જેના આધારે અરજી મંજૂર કરી શકાય છે.જે હકીકતોને તેમાં કરવામાં આવેલી વિનંતી સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી, તે કાર્યવાહીના કારણને જન્મ આપે છે તેવું ન કહી શકાય જે અદાલતને અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરશે.

૨૭. જો કે, જ્યારે કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ ઓથોરિટી દ્વારા કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે, પછી ભલે તે કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ હોય અથવા અન્યથા, તે સ્થળે કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ ઊભો થાય છે.આપેલ કેસમાં પણ, જ્યારે મૂળ સત્તામંડળની

રચના એક જગ્યાએ કરવામાં આવે છે અને અપીલ સત્તામંડળની રચના બીજી જગ્યાએ કરવામાં આવે છે, ત્યારે બંને સ્થળોએ રિટ પિટિશન જાળવવા યોગ્ય રહેશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અપીલ અધિકારીનો આદેશ કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ હોવાથી, અપીલ અધિકારીનો આદેશ પણ રદ કરવો જરૂરી છે અને મૂળ અધિકારીનો આદેશ અપીલ અધિકારીના આદેશ સાથે ભળી જાય છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, જેની અધિકારક્ષેત્રમાં તે સ્થિત છે તે ઉચ્ચ અદાલતમાં રિટ અરજી જાળવી શકાય તેવી રહેશે.

૨૯. ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ની કલમ (૨) ને ધ્યાનમાં રાખીને હવે જો કાર્યવાહીના કારણનો કોઈ ભાગ હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રની બહાર ઊભો થાય છે, તો તેને રિટ બહાર પાડવાનો અધિકારક્ષેત્ર હશે. આમ, ખજુર સિંહ (ઉપરોક્ત) માં નિર્ણય લાગુ પડતો નથી.

ફોરમ કન્વીનિયન્સ

૩૦. જો કે, આપણે પોતાને યાદ અપાવવું જોઈએ કે કાર્યવાહીના કારણનો એક નાનો ભાગ હાઈકોર્ટના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થાય તો પણ, તે પોતે જ હાઈકોર્ટને યોગ્યતા પર નિર્ણય લેવા માટે

મજબૂર કરતું નિર્ણાયક પરિબળ માનવામાં નહીં આવે.યોગ્ય કિસ્સાઓમાં, કોર્ટ ફોરમ સંયોજકના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કરીને તેના વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે.(ભાગર સિંહ બગ્ગા વિ. દીવાન જગબીર સાહની, એઆઈઆર ૧૯૪૧ C એ। ૬૭૦; મંડલ જલાલ જુઓ.

વિ. મદનલાલ, (૧૯૪૫) ૪૯ સીડબ્લ્યુએન ૩૫૭; ભારત કોર્કિંગ કોલ લિમિટેડ વિ. એમ/એસ. ઝરિયા ટૉકીઝ એન્ડ કોલ્ડ સ્ટોરેજ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ. (૧૯૯૭) સીડબ્લ્યુએન ૧૨૨;

એસ. એસ. જૈન એન્ડ કંપની અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અનર્સ (૧૯૯૪) સીએચએન ૪૪૫; મેસર્સ ન્યૂ હોરાઇઝન લિમિટેડ વિ.યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, એઆઈઆર ૧૯૯૪ દિલ્લી ૧૨૬).”

[ડી] એલ્કેમિસ્ટ લિમિટેડના કિસ્સામાં & એ. એન. આર. વિ.સ્ટેટ બેંક ઓફ સિક્કિમ એન્ડ ઓઆરએસ.[એઆઈઆર ૨૦૦૭ એસસી ૧૮૧૨], માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું કે:

“૧૦. આ સંબંધમાં પ્રતિવાદીઓએ નીચેની હકીકતો પર આધાર રાખ્યો હતો;

૧) ફર્સ્ટ રિસ્પોન્ડન્ટ બેંકની નોંધાયેલ અને કોર્પોરેટ ઓફિસ ગંગટોક એટલે કે સિક્કિમમાં છે.

(૨) સેકન્ડ રિસ્પોન્ડન્ટ રાજ્યનું સચિવાલય ગંગટોક એટલે કે સિક્કિમ ખાતે આવેલું છે.

૩) ગંગટોક ખાતે વિવિધ પક્ષો પાસેથી દરખાસ્તો મંગાવવામાં આવી હતી;

૪) તમામ દરખાસ્તોની તપાસ કરવામાં આવી હતી અને અપીલકર્તા કંપનીની દરખાસ્ત સ્વીકારવાનો નિર્ણય ગંગટોક ખાતેની પ્રથમ પ્રતિવાદી બેંક દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો;

૫) અપીલકર્તા બેંકની દરખાસ્તને મંજૂરી ન આપવાનો રાજ્ય સરકારનો નિર્ણય ગંગટોક ખાતે લેવામાં આવ્યો હતો;

૬) પ્રથમ પ્રતિવાદી બેંકના નિયામક મંડળની બેઠક ગંગટોક ખાતે બોલાવવામાં આવી હતી અને ૨૦ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૪ના રોજ ગંગટોક ખાતે લખેલા પત્રને પાછો ખેંચવાનો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૭) પ્રથમ પ્રતિવાદી બેંક દ્વારા ૨૩ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૪ના રોજ ગંગટોકથી અપીલકર્તા કંપનીને એક સંદેશાવ્યવહાર મોકલવામાં આવ્યો હતો.

૨૭. અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલત પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રારંભિક વાંધાને સમર્થન આપવા અને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના અભાવના આધારે અરજીને ફગાવી દેવામાં સંપૂર્ણપણે ન્યાયી હતી.

૪૧. ઉપરોક્ત ચર્ચા અને આ અદાલત દ્વારા નિર્ણયોના કેટેગોરીમાં નિર્ધારિત ગુણોત્તરને ધ્યાનમાં રાખીને, તે સ્પષ્ટ છે કે અરજદાર અપીલકર્તા દ્વારા પ્રતિપાદિત તથ્યો કાર્યવાહીના કારણનો ભાગ બનશે કે નહીં તે નક્કી કરવાના હેતુથી, વ્યક્તિએ વિચારવું પડશે કે આવી હકીકત કાર્યવાહીના કારણનો ભૌતિક, આવશ્યક અથવા અભિન્ન ભાગ છે કે કેમ.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કાર્યવાહીના કારણનો એક નાનો ભાગ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થાય તો પણ, અદાલત પાસે દાવો/અરજીને ધ્યાનમાં લેવા માટે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર હશે.તેમ છતાં તે 'કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ' હોવો જોઈએ, તેનાથી ઓછું નહીં."

[૬] નેશનલ ટેક્સટાઈલ કોર્પોરેશનના કિસ્સામાં નિર્ણયમાં.લિમિટેડ વિ. હરિબોક્સ સ્વારલરામ[(૨૦૦૪) ૮ એસ. સી. સી. ૭૮૬] માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ણયના પેરા ૩ માં સારાંશિત તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિમાં પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના સંદર્ભમાં આ મુદ્દાને ધ્યાનમાં લીધો હતો, જે આ રીતે વાંચે છે:

"૩. રિટ પિટિશનમાં સ્થાપિત કેસ નીચે મુજબ છે.રિટ અરજદારો ફિનલે મિલ્સ લિમિટેડ અને ગોલ્ડ મોહર મિલ્સ લિમિટેડ પાસેથી વિવિધ માત્રામાં કાપડની ખરીદી કરી રહ્યા હતા, જે બંને બોમ્બેમાં સ્થિત છે.અરજદારોએ રિટ પિટિશનના પરિશિષ્ટમાં નિર્દિષ્ટ કરારો કર્યા હતા અને તેની સામે અગાઉથી ચુકવણી કરી હતી.સંબંધિત મિલો સમયાંતરે

અરજદારોને માલ પૂરો પાડે છે અને પહોંચાડે છે પરંતુ કરારનો નોંધપાત્ર હિસ્સો અમલમાં મૂકાયો નથી.૨૬.૯.૧૯૯૩ તારીખના પત્ર દ્વારા મિલોને માલની તાત્કાલિક ડિલિવરી માટે જરૂરી પગલાં લેવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી, જેના સંદર્ભમાં ચુકવણી પહેલેથી જ કરવામાં આવી હતી.મિલોએ તેમના આઈડીી૧ તારીખના પત્રમાં જણાવ્યું હતું કે બેઝિંગ વ્યવહારો અને મિલોના ખાતાઓ પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હોવાથી ડિલિવરી થઈ શકી નથી, પરંતુ ખાતરી આપી હતી કે શક્ય તેટલી વહેલી તકે માલ પહોંચાડવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી રહી છે.આ મિલોનું સંચાલન કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ટેક્સટાઈલ અંડરટેકિંગ્સ (ટેકિંગ ઓવર ઓફ મેનેજમેન્ટ) વટહુકમ, ૧૯૮૩ હેઠળ ૧૮.૧૦.૧૯૯૩ પર લેવામાં આવ્યું હતું, જેને પછીથી ૨૫.૧૨.૧૯૯૩ પર ટેક્સટાઈલ અંડરટેકિંગ્સ (ટેકિંગ ઓવર ઓફ મેનેજમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૯૩ દ્વારા બદલવામાં આવ્યું હતું.કેન્દ્ર સરકારે કાપડ ઉદ્યોગોનું સંચાલન કરવાના હેતુથી રાષ્ટ્રીય કાપડ નિગમ (દક્ષિણ મહારાષ્ટ્ર) લિમિટેડની રચના કરી હતી, જેણે વધારાના સંરક્ષક તરીકે બંને કાપડ ઉદ્યોગોનું સંચાલન સંભાળ્યું હતું.ત્યારબાદ રિટ અરજદારોએ માલ છોડવા માટે અપીલકર્તાઓનો સંપર્ક કર્યો હતો અને કરારની વિશિષ્ટતાની એક ગાંઠ પહોંચાડવામાં આવી હતી પરંતુ આબકારી સત્તાવાળાઓ દ્વારા ૧૨ ગાંસડીઓ અટકાયતમાં લેવામાં આવી હતી,

જેના પરિણામે તે પહોંચાડવામાં આવી ન હતી.નેશનલ ટેક્સટાઈલ કોર્પોરેશન (દક્ષિણ મહારાષ્ટ્ર) એ તેમના તારીખના ૧૫.૩.૧૯૮૪ ના પત્ર દ્વારા ગોલ્ડ મોહર મિલ્સ અને ગોલ્ડ મોહર મિલ્સ સહિતની હસ્તગત મિલોની વિશેષ ફરજ પરના અધિકારીને નિયત પ્રોફાર્મામાં વિગતો રજૂ કરવા વિનંતી કરી હતી જેથી તે અધિનિયમની કલમ ૧૧ (૧) હેઠળ કાર્યવાહી કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર સાથે આ બાબતને હાથ ધરવા માટે સક્ષમ બને.સંબંધિત પક્ષોને સાંભળવાની વાજબી તક આપ્યા પછી.કાપડ મિલોએ રિટ અરજદારોને કરાર પર પ્રીટેકની ચકાસણી કરવા હાકલ કરી હતી અને આ હેતુ માટે સંયુક્ત બેઠકો યોજાઈ હતી અને આ બાબત વિશેષ ફરજ પરના અધિકારીને પરત મોકલવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ રિટ અરજદારોએ તેમના આઈડી ૧ તારીખના પત્ર દ્વારા નેશનલ ટેક્સટાઈલ કોર્પોરેશન (દક્ષિણ મહારાષ્ટ્ર) લિમિટેડના ચેરમેન અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને બાકી રહેલા કરારના સંદર્ભમાં કપડાનો બાકીનો જથ્થો પહોંચાડવા અને અગાઉથી ચૂકવવામાં આવેલી તમામ રકમને સમાયોજિત કરવા વિનંતી કરી હતી.અપીલકર્તાઓએ ૭.૧૧.૧૯૮૪ પર જવાબ મોકલ્યો હતો જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે (૧) તમામ બાકી કરારો તેમના પર બંધનકર્તા ન હોવાને કારણે હસ્તાંતરણની તારીખે રદ કરવામાં આવ્યા હતા; (૨) અગાઉના વ્યવસ્થાપન સાથે કરવામાં આવેલી થાપણો ખાસ કરીને પેક કરેલી સામગ્રીના કોઈપણ ભરતિયું માટે

ચિહ્નિત કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી ભવિષ્યની કોઈપણ ડિલિવરી સામે ગોઠવી શકાતી ન હતી અને રિટ અરજદારોએ અગાઉના વ્યવસ્થાપન પાસેથી આ રકમનો દાવો કરવો પડશે કારણ કે કસ્ટોડિયનને ટેકઓવરના સમયગાળાને લગતી કોઈપણ જવાબદારી નિભાવવા પર પ્રતિબંધ છે; અને (૩) એવી કોઈ ભરતિયું ન હતી કે જેની સામે અરજદારો પાસેથી સત્તા સંભાળતા પહેલા ચૂકવણી પ્રાપ્ત થઈ હતી અને જેમ કે ચૂકવેલ શેરોની ડિલિવરીને અસર કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થયો ન હતો.રિટ અરજદારોએ ઘણી રજૂઆતો કરી હતી અને તેમને ૪.૧૦.૧૯૮૯ તારીખના પત્ર દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે પ્રીટેક ઓવર કોન્ટ્રાક્ટ્સના અનુસરણમાં કપડાની ડિલિવરી સંબંધિત બાબત સક્રિય વિચારણા હેઠળ છે.જોકે, ડિલિવરી પર કોઈ અસર થઈ ન હતી.ત્યારબાદ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૯માં રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં ઉલ્લેખિત રાહતની માંગ કરવામાં આવી હતી.”

ઉપરોક્ત તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર વિશેના મુદ્દા પર વિચારણા કરી અને અવલોકન કર્યું અને એવું માન્યું કે

“૧૦. બંધારણની કલમ ૨૨૬ની કલમ (૨) હેઠળ, ઉચ્ચ અદાલતને તે પ્રદેશોના સંબંધમાં અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી કોઈપણ સરકાર, સત્તાધિકારી અથવા વ્યક્તિને રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશો જારી કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે, જેમાં કાર્યવાહીનું કારણ, સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે, આવી શક્તિનો ઉપયોગ કરવા માટે ઉદભવે છે, તેમ છતાં આવી સરકાર અથવા સત્તામંડળ અથવા આવા વ્યક્તિનું નિવાસસ્થાન તે પ્રદેશોની અંદર નથી.દીવાની કાર્યવાહીમાં સમજવામાં આવેલી કાર્યવાહીના કારણનો અર્થ એ છે કે દરેક હકીકત કે જેને પાર કરવામાં આવે તો વાદીએ અદાલતના ચુકાદાના તેના અધિકારને ટેકો આપવા માટે સાબિત કરવું જરૂરી રહેશે.તેને અલગ રીતે કહીએ તો, તે તથ્યોના સમૂહ છે જે તેમને લાગુ પડતા કાયદા સાથે લેવામાં આવે છે, જે વાદીને પ્રતિવાદી સામે રાહતનો અધિકાર આપે છે.

૧૨. વર્તમાન કિસ્સામાં કાપડ મિલો બોમ્બેમાં આવેલી છે અને કાપડનો પુરવઠો બોમ્બે ખાતેની તેમની ભૂતપૂર્વ ફેક્ટરી દ્વારા થવાનો હતો.રિટ અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, નાણાં બોમ્બે ખાતેની મિલોને ચૂકવવામાં આવ્યા હતા.આ મામલાની વિગતવાર ચર્ચા પછી વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ચુકાદો આપ્યો હતો કે કલકત્તા હાઈકોર્ટને રિટ પિટિશનને ધ્યાનમાં લેવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી.ડિવિઝન બેન્ચે આ તારણને આ આધાર પર ઉલટાવી દીધું છે કે કરાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો

હતો જે સુનાવણીની તક આપ્યા પછી જ રદ કરી શકાય છે અને પરિણામે તેના કલકત્તાના સરનામે કરારને રદ કરવાનો પ્રશ્ન કાર્યવાહીનું કારણ બનશે.અમારા મતે, ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત કાયદામાં સંપૂર્ણપણે ખોટો છે.રિટ પિટિશનમાં ક્યાંય એવી દલીલ કરવામાં આવી ન હતી કે અહીં અપીલકર્તાએ કરાર રદ કરવા માટે રિટ અરજદારને કોઈ નોટિસ જારી કરીને કાયદાની કલમ ૧૧ હેઠળ કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી.હકીકતમાં, અરજીના પેરા ૧૮માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે કેન્દ્ર સરકારે કરાર રદ કરવા માટે કલમ ૧૧માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું નથી.કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર અંગે, રિટ પિટિશનના પેરા ૭૩માં સંબંધિત નિવેદન આપવામાં આવ્યું હતું જેમાં તે નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું:"૭૩.તમારા અરજદાર વ્યવસાય કરે છે અને અધિકારક્ષેત્રમાં વ્યવસાયના ઉપરોક્ત સ્થળે તમામ ખાતાઓ જાળવે છે.તમારા અરજદાર જણાવે છે કે ઉપરોક્ત કારણોસર, તમારા અરજદારોને અધિકારક્ષેત્રમાં તેના વ્યવસાયના સ્થળ પર નુકસાન અને નુકસાન થયું છે.તમારા અરજદારને સંબોધવામાં આવેલી ઉપર ઉલ્લેખિત તમામ સૂચનાઓ અને પત્રવ્યવહાર તમારા અરજદાર દ્વારા અધિકારક્ષેત્રમાં તમારા અરજદારના વ્યવસાયના સ્થળે પ્રાપ્ત થયા છે.આ સંજોગોમાં આ માનનીય અદાલત પાસે વર્તમાન અરજીને ધ્યાનમાં લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે.

૧૨.૧ અગાઉ ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ, રિટ અરજદાર કલકત્તામાં વ્યવસાય કરે છે અથવા તેના દ્વારા કરવામાં આવેલા પત્રવ્યવહારનો જવાબ કલકત્તામાં પ્રાપ્ત થયો હતો તે માત્ર હકીકત કાર્યવાહીના કારણનો અભિન્ન ભાગ નથી અને તેથી, કલકત્તા હાઈકોર્ટને રિટ પિટિશનને ધ્યાનમાં લેવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી અને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા લેવામાં આવેલા વિપરીત દ્રષ્ટિકોણને સમર્થન આપી શકાતું નથી.ઉપરોક્ત તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, રિટ પિટિશન રદ કરવા પાત્ર છે.જો કે, પક્ષકારોને વધુ સત્તામણી ટાળવા અને મુકદ્દમાનો અંત લાવવા માટે, અમે ગુણદોષ પર પણ આ બાબતની તપાસ કરીશું.”

[એફ] ઈસ્ટર્ન કોલકિલ્ડ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કલ્યાણ બેનર્જી[(૨૦૦૮) ૩ એસસીસી ૪૫૬] ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આ મુદ્દાને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને ધ્યાનમાં લીધો હતો કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ પ્રતિવાદી ઈસ્ટર્ન કોલકિલ્ડ્સ લિમિટેડનો કર્મચારી હતો અને ઝારખંડના ધનબાદ જિલ્લાના મુગ્મા વિસ્તારમાં નોકરી કરતો હતો.જે વિસ્તારનું કાર્યાલય પણ મુગ્મા ખાતે આવેલું છે તે વિસ્તારના જનરલ મેનેજર તેમની નિમણૂક અને શિસ્તની સત્તા ધરાવતા હતા.પ્રતિવાદીની સેવા ઝારખંડના મુગ્મા ખાતે સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી.જોકે તેમણે કલકત્તા હાઈકોર્ટમાં રિટ અરજી દાખલ કરી હતી.આ કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે:

૯. અપીલકર્તાના હોદ્દાની સ્થિતિ સુસંગત હશે કે કેમ તે પ્રશ્નના સંદર્ભમાં, આ અદાલતે નસીરુદ્દીન વિરુદ્ધ રાજ્ય પરિવહન અપીલ ટ્રિબ્યુનલ[એ. આઈ. આર. ૧૯૭૬ એસ. સી. ૩૩૧] અને યુ. પી. રાષ્ટ્રીય ચીની મિલ અધિકારી પરિષદ, લખનૌ વિરુદ્ધ આ અદાલતના નિર્ણયોની નોંધ લીધી. યુ. પી. અને અન્યોની સ્થિતિ[(૧૯૯૫) ૪ એસ. સી. સી. ૭૩૮]:

"૨૬.યુ. પી. રાષ્ટ્રીય ચીની મિલ અધિકારી પરિષદમાં આ અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલો મત કે સરકાર દ્વારા આદેશ અથવા જાહેરનામું બહાર પાડવાની સ્થિતિ (જોડાણ) આદેશની કલમ ૧૪ માં "ઉદભવતા કેસો" અભિવ્યક્તિના અર્થમાં આવશે તે કાયદાનો સાચો દૃષ્ટિકોણ નથી, કારણ કે હવે પછી જણાવવામાં આવ્યું છે અને તે હદ સુધી ઉપરોક્ત નિર્ણયને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે.હકીકતમાં, કાયદો, તે સામાન્ય છે, તે સંસદ અથવા રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદા સુધી મર્યાદિત નથી, જેમાં પ્રત્યાયોજિત કાયદો અને ગૌણ કાયદો અથવા ભારત સંઘ, રાજ્ય અથવા અન્ય કોઈ વૈધાનિક સત્તા દ્વારા કરવામાં આવેલા કાર્યકારી આદેશનો સમાવેશ થાય છે.એવા કિસ્સામાં કે જ્યાં ક્ષેત્ર કોઈ વૈધાનિક નિયમ દ્વારા આવરી લેવામાં આવતું નથી, આ વતી બહાર પાડવામાં આવેલી કાર્યકારી સૂચનાઓ પણ તેના કાર્યક્ષેત્રમાં આવશે.સંસદના કાર્યાલયની સ્થિતિ, રાજ્યની

વિધાનસભા અથવા ગૌણ કાયદો બનાવવા માટે સશક્ત સત્તામંડળો પોતે જ કાર્યવાહી અથવા ઉદભવતા કેસોના કોઈ કારણની રચના કરશે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કાનૂન, વૈધાનિક નિયમ અથવા કાર્યકારી આદેશ અથવા સૂચના બહાર પાડવાથી અદાલતને માત્ર તેના નિર્માતાના કાર્યાલયની સ્થિતિને કારણે અધિકારક્ષેત્ર આપવામાં આવશે નહીં.

૨૭. જો કે, જ્યારે કોઈ આદેશ અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ ઓથોરિટી દ્વારા પસાર કરવામાં આવે છે, પછી ભલે તે કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ હોય અથવા અન્યથા, તે સ્થળે કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ ઊભો થાય છે. આપેલ કેસમાં પણ, જ્યારે મૂળ સત્તામંડળની રચના એક જગ્યાએ કરવામાં આવે છે અને અપીલ સત્તામંડળની રચના બીજી જગ્યાએ કરવામાં આવે છે, ત્યારે બંને સ્થળોએ રિટ પિટિશન જાળવવા યોગ્ય રહેશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અપીલ સત્તામંડળનો આદેશ કાર્યવાહીના કારણનો એક ભાગ હોવાથી, અપીલ સત્તામંડળનો આદેશ પણ રદ કરવો જરૂરી છે અને મૂળ સત્તામંડળનો આદેશ અપીલ સત્તામંડળ સાથે ભળી જાય છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, જેની અધિકારક્ષેત્રમાં તે સ્થિત છે તે ઉચ્ચ અદાલતમાં રિટ અરજી જાળવવા યોગ્ય રહેશે.

૧૨.આ નિર્દેશો એ દરખાસ્ત માટે સત્તાવાળાઓ છે કે માત્ર તે જ અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર હશે જેમાં કાર્યવાહીનું સંપૂર્ણ કારણ ઊભું થયું હતું.આ કેસમાં, કલકત્તા હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીના કારણનો કોઈ ભાગ ઊભો થયો ન હતો.

૧૩. કલકત્તા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને કે કાર્યવાહીનું સંપૂર્ણ કારણ ઝારખંડ રાજ્યની અંદર મુગ્મા વિસ્તારમાં ઊભું થયું હતું, અમારો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તા કંપનીની મુખ્ય કચેરી પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્યમાં આવેલી હોવાથી, તે પોતે કલકત્તા હાઈકોર્ટને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરશે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે મુખ્ય કચેરીને પ્રતિવાદી સામે પસાર કરવામાં આવેલા સજાના આદેશ સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી.”

[જી] આ તબક્કે, બ્રિજ ભાઈ સિંહ ગૌતમ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યના કેસમાં નિર્ણય માટે નફાકારક સંદર્ભ મેળવી શકાય છે.[એ. આઈ. આર. ૧૯૯૮ અલાહાબાદ ૧૩૨].ઉપરોક્ત કેસમાં સામેલ વાસ્તવિક પૃષ્ઠભૂમિનો સારાંશ ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ણયના પેરા નંબર ૨ માં આપવામાં આવ્યો છે જે આ રીતે વાંચે છે:

“૨. બારમાં ઉઠાવવામાં આવેલા વિવાદાસ્પદ પ્રશ્નની પ્રશંસા કરવા માટે જરૂરી સંબંધિત તથ્યોની સારાંશાત્મક પુનઃ શરૂઆત કરી શકાય છે અને તે એ છે કે જબલપુર ખાતે સ્થિત તેની મુખ્ય કચેરી સાથે મધ્ય રેલવેના વિભાગીય વ્યવસ્થાપકે માણિકપુર રેલવે સ્ટેશનના સંદર્ભમાં કેટરિંગ કરાર આપવા માટે ૧૦૧૧૧૯૯૬ (રિટ પિટિશનના જોડાણ ૨) ની જાહેરાત દ્વારા આદરણીય અને અનુભવી કેટરર્સ પાસેથી અરજીઓ આમંત્રિત કરી હતી, કે અરજદાર અને વિરોધી પક્ષ નંબર ૩ માણિકપુર રેલવે સ્ટેશન સાથે સંબંધિત થેકાની મંજૂરી માટે અરજદારોમાં હતા, જેના માટે ઇન્ટરવ્યૂ ૨૪૨૧૯૯૭ ના રોજ જબલપુર ખાતે યોજાયો હતો અને અંતિમ વિશ્લેષણમાં, નિર્ણય પ્રતિવાદી નંબર ૩ની તરફેણમાં ઝુકેલો હતો, જેને ચા, કોફી, નમકીન, સ્પીટ અને ફૂટ સ્ટોલ તેમજ રિક્લેશમેન્ટ રૂમ વેજ અને નોનવેજ ચલાવવા માટે ૧૪૫૧૯૯૭ના અલગ અલગ આદેશો દ્વારા થેકા એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો. ક્રમમાં જણાવ્યા મુજબ, ૨૦,૫૯૭ અને ૧૯૫૨-૨૦૦૨ વચ્ચે પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે થેકા જંગલની જાળવણી સુનિશ્ચિત કરવાની છે; અને તે આ છે ૧૪૫૧૯૯૭ ના બે અલગ અલગ આદેશો દ્વારા આપવામાં આવેલા કરાર, જે વર્તમાન અરજી દ્વારા મૂળભૂત રીતે આ આધાર પર રદ કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે કે વિરોધી પક્ષ નંબર ૩ અનુભવના માપદંડને સંતોષતો નથી.બંને કરાર વાર્ષિક લાઈસન્સ ફી પર

આપવામાં આવ્યા હતા, જે રૂ. ૫૦, ૦૦૦/અને રૂ. ૧૮, ૦૦૦/-
અનુક્રમે, આદેશોમાં દર્શાવેલ શરતોને આધિન (પરિશિષ્ટ ૯ અને
૧૦).”

ઉપરોક્ત તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય
બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે:

“૯. 'કાર્યવાહીના કારણ' ની એવી વિભાવના હોવાથી, તાત્કાલિક
કેસમાં તપાસ માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે 'કાર્યવાહીના
કારણ' નો કોઈ ભાગ આ અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો
થયો છે કે કેમ.પહેલેથી જ નોંધ્યું છે તેમ, અરજદાર માટે વિદ્વાન વકીલ
દ્વારા રજૂ કરાયેલ રજૂઆત એ હતી કે કરારની સ્થિતિ, એટલે કે જ્યાં
કરાર કરવામાં આવે છે તે સ્થળ, 'કાર્યવાહીના કારણ' નો અભિન્ન ભાગ
છે.વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆત રિટ પિટિશન અને
તેમાં કરવામાં આવેલી પ્રાર્થનામાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોના
સ્પેક્ટ્રમમાં સ્વીકૃતિ માટે પોતાને પ્રશંસા કરતી નથી.અમારો વિચાર
કરાયેલ મત છે કે વિરોધી પક્ષ નંબર ૩ ની તરફેણમાં આપવામાં
આવેલા કરારને રદ કરવા માટે પ્રમાણપત્રની રિટ જારી કરવાની માંગ
કરતી રિટ અરજીમાં અને અરજદારને પ્રશ્નમાં કેટરિંગ કરાર આપવા માટે

યોગ્ય અધિકારીને આદેશ અથવા નિર્દેશ આપવા માટે, જ્યાં કરાર કરવામાં આવે છે તે સ્થળ એટલે કે કરારની સ્થિતિને 'કાર્યવાહીના કારણ' ના અભિન્ન ભાગ તરીકે રજૂ કરી શકાતી નથી.વિરોધી પક્ષ નંબર ૩ ની તરફેણમાં કરાર આપવામાં ગેરકાયદેસરતા, જો કોઈ હોય તો, તે સ્થળ પર સામેલ હોવાનું કહી શકાતું નથી જ્યાં કરાર કરવામાં આવે છે કારણ કે વિરોધી પક્ષ નંબર ૩ ની તરફેણમાં કરાર આપવાનો નિર્ણય જબલપુરમાં લેવામાં આવ્યો હતો.રિટ પિટિશનમાં દાવો કરવામાં આવેલી રાહત માટે લાયકાત મેળવવા માટે, અરજદારે જે કરવાનું છે તે એ સ્થાપિત કરવાનું છે કે કરાર વિરોધી પક્ષ નંબર ૩ ને શરતોના ઉલ્લંઘનમાં આપવામાં આવ્યા છે, ખાસ કરીને જાહેરાતમાં નિર્ધારિત અનુભવને લગતી શરત અને નવી કેટરિંગ નીતિમાં સમાવિષ્ટ છે.જે સ્થળે કરાર કરવામાં આવવાનો છે તેની સંબંધિત પ્રશ્નના નિર્ણય પર કોઈ અસર થશે નહીં.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, તાત્કાલિક કેસમાં કરારની સ્થિતિનું કરાર આપવામાં કથિત ગેરકાયદેસરતા સાથે કોઈ જોડાણ નથી, જેના સંદર્ભમાં નિર્ણય જબલપુરમાં લેવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, અમારો દ્રઢ મત છે કે કાર્યવાહીના કારણનો કોઈ ભાગ અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભો થયો નથી.જો કે, અમે ઉતાવળ કરી શકીએ છીએ કે કરારના ઉલ્લંઘન પર ફરિયાદો ઉઠાવતી અરજીમાં સ્થિતિ બદલાઈ શકે છે, જેમાં પરિસ્થિતિ, સ્થળ અથવા

સ્થળ જ્યાં કરાર કરવામાં આવે છે, તે 'કાર્યવાહીના કારણ' નો ભાગ બની શકે છે.એ. આઈ. આર. ૧૯૮૯ એસ. સી. ૧૨૩૯માં નોંધાયેલા સ્વાઈકા પ્રોપર્ટીઝના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે કરેલું નિરીક્ષણ કે કરારની બાબતમાં કોર્ટનું અધિકારક્ષેત્ર કરારની સ્થિતિ પર આધારિત હશે અને જોડતા પરિબળો દ્વારા થતી કાર્યવાહીનું કારણ વર્તમાન કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં કારણ કે તે પક્ષકારો વચ્ચેના કરાર પર આધારિત કેસ હતો જ્યારે વર્તમાન કેસમાં એક તરફ અરજદાર અને બીજી તરફ રેલવે વહીવટીતંત્ર વચ્ચે કોઈ કરાર કરવામાં આવ્યો નથી.બીજી તરફ, અરજદાર રેલવે વહીવટીતંત્રને વિરોધી પક્ષની તરફેણમાં કરાર રદ કર્યા પછી તેની તરફેણમાં કરાર આપવા માટે નિર્દેશની માંગ કરી રહ્યો છે.નંબર ૩.જેમ કે, અહેવાલના પેરા ૧૨, એઆઈઆર ૧૯૮૯ એસસી ૧૨૩૯ માં કરવામાં આવેલા અવલોકનો અરજદાર માટે અનિવાર્ય છે.

૧૦. આપણે ઉપર જે ચર્ચા કરી છે તેના સંદર્ભમાં, આપણે એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચીએ છીએ કે આ અદાલતમાં રિટ પિટિશનને ધ્યાનમાં લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર નથી અને તે મુજબ તેને બરતરફ કરવામાં આવે છે.કહેવાની જરૂર નથી કે, અરજદાર અન્યત્ર તેનો ઉપાય મેળવવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે.

[એચ] રમણલાલ કાંજીભાઈ બરાંડા વિરુદ્ધ કમાન્ડન્ટ અને અન્યના કિસ્સામાં.[એસ. સી. એ. નં, ૩૯૫૬/૨૦૧૨] તેમજ એન. કે. આર. ભાટિયા વિરુદ્ધ ઓ. એન. જી. સી. લિમિટેડના કિસ્સામાં[લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૦૫૦/૨૦૧૨] સરજીત સિંહ મૈધન વિરુદ્ધ ભારત સંઘ[૨૦૧૧ (૧) જી. એલ. એચ. ૭૧૪] ના કિસ્સામાં.ઉપરોક્ત ત્રણ નિર્ણયોમાં, અદાલતે એ અરજી સ્વીકારી ન હતી કે સેવા સમાપ્ત કરવાનો આદેશ ગુજરાતમાં આપવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, કાર્યવાહીનું કારણ આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભું થયું હતું.

સરજીત સિંહ મૈધન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નિર્ણયમાં, માનનીય ખંડપીઠે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે:

“૧૦. પૂર્ણ પીઠ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી હતી કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના બલિયા જિલ્લામાં અરજદારના રહેઠાણનું સ્થળ અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરશે નહીં, અરજદારને પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્યમાં કોર્ટ માર્શલ કાર્યવાહીમાં સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો અને કાર્યવાહીનું કારણ પણ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યમાં ઊભું થયું ન હતું અને રિટ અરજી માન્ય નહોતી.

૧૧. ઉપર કરવામાં આવેલી ચર્ચાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો વિચારણીય અભિપ્રાય છે કે અરજદારને આસામમાં સેવામાં હતા ત્યારે તેને ભાગેડુ જાહેર કરવામાં આવ્યો હોવાથી, ક્યાં તો ગુવાહાટીની ઉચ્ચ અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર હશે અથવા જ્યાં અરજદારનું પ્રતિનિધિત્વ નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું, એટલે કે ગયા (બિહાર) ખાતે, પટના ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો અધિકારક્ષેત્ર હશે, પરંતુ ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય પાસે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર નહીં હોય કારણ કે ગુજરાતમાં સંપૂર્ણ અથવા આંશિક કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ ઊભું થયું નથી. અરજદારના વકીલની દલીલ કે અરજદાર ગુજરાત રાજ્યમાં રહેતો હોવાથી, રહેઠાણના આધારે, તે આ વિશેષ નાગરિક અરજી જાળવવા માટે હકદાર છે, તે નકારી શકાય તેવું છે.

૧૨. હાથમાં રહેલા કેસમાં, અરજદારને આસામ રાજ્યમાં ભાગેડુ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો, બિહાર રાજ્યના ગયામાં તેની રજૂઆતને નકારી કાઢવામાં આવી હતી. ગુજરાત રાજ્યમાં કાર્યવાહીના કારણનો કોઈ ભાગ ઊભો થયો ન હતો, તેથી, આ વિશેષ નાગરિક અરજી અરજદારને યોગ્ય

સત્તા અથવા કાનૂની મંચનો સંપર્ક કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે
બરતરફ કરવામાં આવે છે.”

ટેક્સટાઈલ લેબર યુનિયન વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયાના કિસ્સામાં પણ
નફાકારક સંદર્ભ મેળવી શકાય છે, જેમાં અરજદારે દિલ્હીમાં એએઆઈએફઆર
તેમજ બીઆઈએફઆર દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પડકાર્યો હતો.આ અરજી
આ અદાલતમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી.આ કેસમાં આ અદાલતની ડિવિઝન
બેન્ચે અવલોકન કર્યું અને ચુકાદો આપ્યો કે:

“૭. આ કેસની હકીકતો પર આવીએ તો, બી. આઈ. એફ.
આર. દ્વારા ૩૦,૧૦૨૦૦૨ના એનેક્સરએ ખાતેના તેના
વિવાદિત આદેશ અનુસાર એક યોજના શરૂ કરવામાં આવી
હતી, જેમાં ઘણી કલમો સામેલ છે.અરજદાર તેના પેરા પની
કલમ ૬ (વી) ના માત્ર એક ભાગથી વ્યથિત છે, જેમાં
કામદારોના વેતનને ૫ વર્ષ માટે સ્થગિત કરવામાં આવ્યા
છે.તે સમયગાળો આ ઓક્ટોબર ૨૦૦૭ માં સમાપ્ત
થશે.જ્યારે સંચાલન એજન્સીના કહેવા પર વ્યવસ્થાપન
સાથે કોઈ સમજૂતી થાય અને જ્યારે બી. આઈ. એફ. આર.
એ દિલ્હીમાં આદેશ પસાર કર્યો હોય અને અપીલ પણ
દિલ્હીમાં દાખલ કરવામાં આવી હોય, જે મર્યાદાના આધારે

ફગાવી દેવામાં આવી હતી, ત્યારે અમારા માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, આ અદાલતને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નહીં હોય.જો કોઈ પણ અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર હોત, તો તે દિલ્હી હાઈકોર્ટ હોત.આ અદાલત પાસે પણ સમાંતર પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર હોવાની દલીલ ખાતર એમ ધારીને પણ, કુસુમ ઇંગોડ્સ કેસમાં (ઉપરોક્ત) માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટની ૩ ન્યાયાધીશોની બેન્ચના ચુકાદા પર આધાર રાખીને, અમે ફોરમ સંયોજકના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કરીને અમારા વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હોત, કારણ કે, અમારા માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, યોગ્ય મંચ દિલ્હી હાઈકોર્ટ હશે.

૮. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો વિચારણીય અભિપ્રાય છે કે શ્રી વકીલ દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૨ અને ૩ માટે ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રથમ પ્રારંભિક વાંધામાં ઘણું તથ્ય છે, એટલે કે, આ અદાલતને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી.તેથી, કેસની ગુણવત્તામાં ગયા વિના અને આ અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા અન્ય પ્રારંભિક વાંધાઓને ધ્યાનમાં લીધા વિના, અમે ફક્ત આ અદાલતના પ્રાદેશિક

અધિકારક્ષેત્રના આધારે આ અરજીને રદ કરીએ
છીએ.તદનુસાર, આ અરજી રદ કરવામાં આવે છે.નિયમ
નાબૂદ કરવામાં આવે છે.કોઈ ખર્ચ નહીં."

૧૭.૧ ઉપર ઉલ્લેખિત નિર્ણયો અને ઉપર ટાંકવામાં આવેલા અવલોકનો
સમજાવે છે કે અરજદાર દ્વારા વિનંતી કરાયેલ તથ્યોને ક્યારે ભૌતિક અને
આવશ્યક તથ્યો ગણી શકાય અને કયા તથ્યો કાર્યવાહીના કારણનો અભિન્ન
ભાગ બનશે અને જ્યારે કાર્યવાહીના કારણને "કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઉદ્ભવ્યું"
કહી શકાય.

૧૮. ઉપરોક્ત નિરીક્ષણના પ્રકાશમાં અને અમે અરજી અને રજૂઆતોમાં
ઉલ્લેખિત તથ્યો અને વિગતો પર વિચાર કરીએ તે પહેલાં, (પ્રાદેશિક
અધિકારક્ષેત્ર નક્કી કરવા માટે) સિદ્ધાંતોની નોંધ લેવી અને ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું
યોગ્ય રહેશે, જે પૂર્વવર્તીઓમાંથી તારવી શકાય છે; એટલે કે:

[૧] સંબંધિત વિગતોનો ઉલ્લેખ કરવો અને તથ્યાત્મક આધાર નક્કી કરવો
અને અરજીને જાળવી રાખવા માટે પાચો નાખવો એ અરજદારની જવાબદારી છે.

[૨] અરજદાર દ્વારા ઉલ્લેખિત તમામ અને વિવિધ તથ્યો અથવા અરજીમાં
વિનંતી કરાયેલ દરેક તથ્યો, હકીકતમાં, કાર્યવાહીને જન્મ આપતા નથી અને તે
કાર્યવાહીના કારણમાં રૂપાંતરિત થતા નથી, પરંતુ માત્ર તે જ તથ્યો કે જે આ

કેસમાં સામેલ દસ્તાવેજો સાથે જોડાણ અને સુસંગતતા ધરાવે છે અને તેની સાથે સંબંધ ધરાવે છે, તે કાર્યવાહીનું કારણ બનશે.

[૩] અલગ રીતે કહીએ તો, જે હકીકતો કાર્યવાહીના કારણનો "અભિન્ન ભાગ" છે તે અદાલતને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરી શકે છે જ્યાં અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે અને જે તથ્યોને કેસમાં સામેલ વિવાદ અથવા વિવાદ સાથે કોઈ સંબંધ નથી તે કાર્યવાહીના કારણને જન્મ આપતા નથી.

[૪] અરજીમાં રજૂ કરાયેલા તથ્યોએ કાર્યવાહીના કારણને જન્મ આપ્યો છે અને તે તથ્યો અથવા ક્રિયાઓ, સંપૂર્ણપણે અથવા અમુક અંશે, જ્યાં કોર્ટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે તે પ્રદેશની અંદર ઊભી થઈ છે તે સ્થાપિત કરવાનો બોજ સ્પષ્ટ રીતે અને માત્ર અરજદાર પર છે.

[૫] કાર્યવાહીનું કારણ સંપૂર્ણપણે કે આંશિક રીતે ઉચ્ચ ન્યાયાલયના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભું થયું છે કે કેમ તે કાર્યવાહીની પ્રકૃતિ અને સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને નક્કી કરવું આવશ્યક છે.

[૬] સંબંધિત હકીકતો કે જે "કાર્યવાહીનું કારણ" બની શકે છે અને જ્યાં કોર્ટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે તે પ્રદેશમાં કાર્યવાહીનું કારણ કેવી રીતે ઊભું થયું છે તેનો સ્પષ્ટ અને વિશિષ્ટ રીતે ઉલ્લેખ કરવો આવશ્યક છે કારણ કે કોર્ટનો સંતોષ સ્પષ્ટ રીતે ઉલ્લેખિત તથ્યોમાંથી બહાર આવવો જોઈએ અને કોર્ટ બૃહદ્દર્શક કાચ સાથે બેસશે નહીં અને અરજી જરૂરી વિગતોને પ્રતિબિંબિત કરે છે કે નહીં તે શોધવા માટે જરૂરી દાવાઓ અને/અથવા હકીકતોની

ભૂલભુલામણીમાં તપાસ કરશે નહીં અને તે જાણવા માટે કે શું કાર્યવાહીનું કારણ ખરેખર કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રના ક્ષેત્રમાં ઊભું થયું છે કે કેમ.

[૭] અરજીમાં ઉલ્લેખિત તથ્યોને "એસાઈટિસ" રીતે અને અરજદાર દ્વારા વિનંતી કરાયેલ તથ્યોની વિગતવાર તપાસની સુરક્ષામાં દાખલ કર્યા વિના વાંચવા અને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ.

[૮] કોર્ટ અરજદાર દ્વારા ખરેખર અને બરાબર જે કહેવામાં આવ્યું છે અને તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તેના કરતાં કંઈપણ ઉમેરશે નહીં અથવા (અરજીમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓમાં) વધુ વાંચશે નહીં. નહિંતર, આવી પ્રક્રિયા અધિકારક્ષેત્રને હડપવામાં પરિણમશે, જે અન્યથા, અરજદાર દ્વારા ખરેખર વિનંતી કરવામાં આવેલી હકીકતોના પ્રકાશમાં ઉપલબ્ધ નથી.

૧૯. આ પ્રસ્તાવના સાથે, આપણે પ્રારંભિક વાંધા પર પાછા આવીએ છીએ.

૧૯.૧ હાલના કિસ્સામાં જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે છે: શું દલીલ કરેલી હકીકતો પર એવું કહી શકાય કે કાર્યવાહીનું કારણ તે પ્રદેશની અંદર ઊભું થયું છે જ્યાં કોર્ટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે.

૨૦. પ્રતિવાદી નંબર ૧ નો કેસ અને દાવો છે કે અરજીમાં ક્યાંય પણ અરજદારે ખાસ કરીને એવો દાવો કર્યો નથી કે કાર્યવાહીનું કારણ, સંપૂર્ણ અથવા આંશિક

રીતે, આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભું થયું છે.તેથી અને વાંધાને ધ્યાનમાં રાખીને, વિનંતી કરાયેલ તથ્યો અને અરજદાર દ્વારા ઉદ્દેખિત વિગતો પર વિચાર કરવો જરૂરી છે.

૨૦.૧ અરજીમાં, અરજદારે દલીલ કરી છે અને કહ્યું છે કે:

“કિંમતની બિડ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા માટે વિસંગતતા:

જ. અરજદાર જણાવે છે કે નાણાકીય બિડ ખોલતી વખતે એમ્પ્લોયરના જનરલ મેનેજર પ્રોજેક્ટ્સ વ્યક્તિગત રીતે હાજર હતા અને આ અરજદારે કિંમત બિડનું મૂલ્યાંકન કરતી ઓથોરિટી સમક્ષ લેખિતમાં વાંધો ઉઠાવ્યો છે કે પ્રતિવાદી ૨ ટેન્ડર દસ્તાવેજ દ્વારા જરૂરી કિંમત બિડ રજૂ કરવાની ફરજિયાત શરતોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે.આ અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૨ દ્વારા રજૂ કરાયેલ કિંમત બિડ પરબિડીયુંમાં "કિંમત બિડનો પત્ર" સ્પષ્ટ રીતે ગેરહાજર હતો અને અહીં અરજદારનો પ્રતિનિધિ કિંમત બિડ ખોલવાના તબક્કે વ્યક્તિગત રીતે હાજર હોવાથી તે અસર માટે ચોક્કસ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો છે.તે અંગે ખાસ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે બોલી દસ્તાવેજોના ભાગ ૧ ની કલમ ૫ માં

સમાવિષ્ટ કિંમત બોલી પત્ર રજૂ કરવાની ફરજિયાત શરતનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતાને કારણે, પ્રતિવાદી ૨ ના ટેન્ડરને આ આધાર પર અસ્વીકાર સહન કરવો પડશે કે પ્રતિવાદીની બોલી પ્રતિભાવશીલ નથી અને ટેન્ડર શરતો દ્વારા જરૂરી અને અપેક્ષિત સ્વરૂપમાં છે. અરજદાર જણાવે છે કે ઉપરોક્ત સમર્થન અને વાંધો આ અરજદાર દ્વારા સત્તાધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવ્યો હતો જેણે તે જ યોગ્ય રીતે નોંધ્યું છે પરંતુ અરજદારને તેની કોઈ નકલ આપી નથી અને તેથી માનનીય અદાલત આ ટેન્ડર સંબંધિત સંપૂર્ણ રેકૉર્ડ માટે મિનિટો સાથે કૉલ કરવા માટે ખુશ છે.

જાહેરાત કરારની શરતો સાથેનો કરાર:

૫. અરજદાર જણાવે છે અને રજૂ કરે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને એલ ૧ હોવાના એકમાત્ર માપદંડ પર કરારની એલઓઆઈ એનાયત કરવામાં આવી છે અને તેણે આ અરજદારની સરખામણીમાં ઓછી કિંમતની બિડ રજૂ કરી છે જે એલ ૨ હતી. તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ એક સામટી કિંમત તરીકે રૂ. ૩,૨૮,૦૦,૦૦,૦૦૦/નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને આ

અરજદારે કિંમત બોલી માટે રૂ. ૩,૩૧,૯૧,૧૧,૧૧૧/નો ઉદ્દેશ કર્યો હતો.પ્રતિવાદી ૨ અને અરજદાર દ્વારા ટાંકવામાં આવેલી બિડ વચ્ચે કિંમતનો તફાવત ૩.૯૧ કરોડ છે.વસ્તુ મુજબનું વિભાજન અને સંબંધિત પક્ષોની કિંમતની બિડનું મૂલ્યાંકન કર્યા વિના, પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ સમજણનો ઉપયોગ કર્યા વિના અને ટેન્ડર દસ્તાવેજમાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં લીધા વિના કરાર એલ. ઓ. આઈ. એનાયત કર્યો છે અને ખાસ કરીને આઈટીબી ૩૮,૨૯ અને ૪૧ ટેન્ડરની કલમ ૧ ભાગ ૧ માં સમાવિષ્ટ ટેન્ડર શરતો, જેનું શીર્ષક બિડર્સને સૂચનાઓ છે.

ફરજિયાત શરતોની બિનજરૂરી છૂટછાટ:

૬. અરજદાર જણાવે છે અને રજૂ કરે છે કે બોલી દસ્તાવેજના ભાગ ૧ ની કલમ ૫ નાણાકીય બોલી રજૂ કરવા માટે જરૂરી વિવિધ ફોર્મની જોગવાઈ કરે છે.અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨એ કલમ ૫માં સમાવિષ્ટ કિંમત બોલી પત્રના સ્વરૂપમાં જરૂરી કિંમત બોલી રજૂ કર્યા વિના ફોર્મ ૪ અનુસૂચિ ૧ અનુસૂચિ નંબર ૩માં રજૂ કર્યું હતું.પ્રતિવાદી ૨

એ ટેન્ડર દસ્તાવેજ દ્વારા જરૂરી અંતિમ કિંમતની બિડ અને ઉપક્રમો ધરાવતા ભાવ બિડના પત્રને રજૂ કરવામાં સંપૂર્ણપણે ડિફોલ્ટ કર્યું છે. અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૨ એ ફોર્મની ફરજિયાત શરતનું પાલન ન કર્યું હોવા છતાં જેમાં કિંમતની બોલી રજૂ કરવાની હતી, જ્યારે ટેન્ડરમાં કોઈ પણ જોગવાઈમાં છૂટછાટની જોગવાઈ ન હોય તેવા સંજોગોમાં પ્રતિવાદી ૨ ની તરફેણમાં નોકરીદાતા દ્વારા ટેન્ડરની જોગવાઈઓમાં છૂટછાટ આપવામાં આવી છે.

બિડનું મૂલ્યાંકન, સરખામણી અને પરીક્ષણ કરવામાં નિષ્ફળતા

૭. અરજદાર જણાવે છે કે નાણાકીય બિડ સાથે રજૂ કરવા માટે જરૂરી 'કિંમત બિડનો પત્ર' એ ટેન્ડરની ફરજિયાત શરત હતી અને પ્રતિવાદી ૨ દ્વારા 'કિંમત બિડનો પત્ર' રજૂ ન કરવાને કારણે આ અરજદારને ગંભીર પૂર્વગ્રહ થયો છે કારણ કે તેણે પ્રતિવાદી ૧ એમ્પ્લોયરને મૂલ્યાંકન કરવા, સરખામણી કરવા અને અંકગણિત ભૂલને સુધારવા માટે પૂરતી સામગ્રીથી વંચિત કરી દીધી છે કારણ કે કરાર

આપવામાં વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરતા પહેલા ફરજિયાતપણે કરવાની જરૂર છે.કલમ ૧૮.૧ ના તે સાદા વાંચનમાં સ્પષ્ટપણે જરૂરી છે કે નોકરીદાતાએ સંભવિત બિડરો પાસેથી કિંમતની બિડના આઈટમ મુજબના વિભાજન માટે કોલ કરવો.બોલી દસ્તાવેજ કલમ ૧ ભાગ ૧ ની કલમ ૬.૪, કલમ ૧૨ અને કલમ ૧૧.૩ સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કરે છે કે નાણાકીય બોલી રજૂ કરવા માટે કિંમત બોલી પત્ર રજૂ કરવો એ ફરજિયાત જરૂરિયાત છે અને બોલી લગાવનાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવતી કિંમત બોલીનો એક અભિન્ન અને અવિભાજ્ય ભાગ છે.અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૨ દ્વારા રજૂ કરાયેલ કિંમતની બોલીના પત્રની ગેરહાજરીમાં તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ રીતે જોઈ શકાય છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨એ ટેન્ડર દસ્તાવેજ દ્વારા જરૂરી ફોર્મ અને રીતે બોલી રજૂ કરી નથી જે સૂચવે છે કે પ્રતિવાદી ૨ ટેન્ડરની શરતો સ્વીકારવા માટે સંમત થયો નથી અને તેથી પ્રતિવાદી ૨એ ટેન્ડર દસ્તાવેજ દ્વારા જરૂરી ઉપક્રમો રજૂ કરવામાં અને નાણાકીય બોલી રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા હોવા છતાં, પ્રતિવાદી નંબર લેમ્પ્લોયરએ અનુચિત, અયોગ્ય, ભેદભાવપૂર્ણ રીતે અને સંબંધિત બોલીદાતાઓની તકનીકી શક્તિ અને નાણાકીય

શક્તિઓની સરખામણી કર્યા વિના એલ. ઓ. આઈ. ને એવોર્ડ આપવા માટે આગળ વધ્યો છે. સૌથી ઓછી એલ ૧ બોલી લગાવનાર એટલે કે પ્રતિવાદી ૨ ને સંપૂર્ણ અવગણના અને તર્ક, તર્કસંગતતા, સમાનતા અને ટેન્ડર શરતો દ્વારા વિચારવામાં આવેલા તુલનાત્મક ગુણ અને દોષોના ફરજિયાત મૂલ્યાંકનના નિયમોની અવગણના કરવા માટે ટેન્ડરનો કરાર.તેથી કરાર આપવામાં વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ દૂષિત છે અને તેને કાયદામાં ખરાબ બનાવે છે.

પ્રક્રિયાગત અનૈતિકતા અને અનૈતિકતા

૮. અરજદાર જણાવે છે કે સૌથી ઓછી બોલી લગાવનાર એલ ૧ ને ટેન્ડર આપવાના માપદંડ, અનુભવ અને બોલી લગાવનાર દ્વારા કરવામાં આવેલા ભૂતકાળના કાર્યના આધારે કારીગરી અને ગુણવત્તા જેવા કેટલાક મહત્વપૂર્ણ માપદંડોને અવગણીને, ટેન્ડરની દ્રષ્ટિએ વિચારવામાં આવે છે, તે ટેન્ડરની શરતની સંપૂર્ણ અવગણના છે કારણ કે માત્ર બોલી લગાવનાર સૌથી નીચો એલ ૧ છે, જે કરાર આપવા માટેનો એકમાત્ર માપદંડ ન હોઈ શકે.અરજદાર જણાવે છે કે જ્યારે

ટેન્ડર પોતે જ જણાવે છે કે કરાર આપવા માટે સૌથી ઓછી મૂલ્યાંકન કરાયેલી બોલી એકમાત્ર માપદંડ નથી, ત્યારે નોકરીદાતાએ તેને સુપરત કરવામાં આવેલી તકનીકી અને નાણાકીય બોલીની નિરપેક્ષપણે તુલના કરવા માટે તેના મગજને લાગુ કરવો જરૂરી છે અને બેઠકના કાર્યવૃત્ત અને બોલી લગાવનારને કરાર આપવા માટે ભારિત વિચારણાઓના સંદર્ભમાં ટાઈલમાં નોંધો જાળવી રાખીને જાણકાર નિર્ણય લેવો જરૂરી છે.

પૂર્વધારણા અને માલિકીની પ્રકૃતિ

૯. અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી લેમ્પલોયર આઈ. ટી. બી. ૧૮.૩, ૧૮.૪ માં જરૂરી ફરજિયાત શરતને અમલમાં મૂકવામાં નિષ્ફળ ગયો

૧૮.૬ બોલી લગાવનારને કલમ ૪ માં સમાવિષ્ટ કિંમતના સમયપત્રકમાં માંગવામાં આવેલી રીત અને વિગતવાર દરેક વસ્તુ સામે કિંમત પૂરી પાડવા સંબંધિત વિગતો રજૂ કરવાની જરૂર છે જેથી નોકરીદાતાને કિંમતની બિડનું મૂલ્યાંકન કરવા અને તેની સરખામણી કરવા માટે સક્ષમ બનાવી શકાય અને છૂટ સિવાય બોલીની કુલ કિંમત પર પહોંચવા માટે

અપનાવવામાં આવેલી પદ્ધતિ.અરજદાર જણાવે છે કે આઈ. ટી. બી. ૧૮.૩ માં જરૂરી હોય તે મુજબ આઈટમ મુજબ વિગતવાર કિંમત માંગવામાં નિષ્ફળ રહેવાથી પ્રતિવાદીએ ટેન્ડરની શરતોનું ગંભીર ઉલ્લંઘન કર્યું છે અને આ અરજદાર પ્રત્યે ગંભીર પૂર્વગ્રહ પેદા કર્યો છે કારણ કે તેનું પાલન ન કરવાથી એમ્પ્લોયર (આર ૧) ની મૂલ્યાંકન કરવામાં અને સરખામણી માટે ઉપલબ્ધ સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં ઉદ્દેશ્યના આધારે કિંમતની બિડની તુલના કરવામાં નિષ્ફળતા થઈ છે.તેથી આ અરજીમાં પડકાર એ ટેન્ડર સમિતિના મૂલ્યાંકનને પડકારતી પ્રકૃતિનો નથી, પરંતુ બિડની તપાસ અથવા મૂલ્યાંકન કરવા માટે સમિતિ પાસે ઉપલબ્ધ કોઈ સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં સામગ્રી અને વિવેકબુદ્ધિના ઉપયોગની ગેરહાજરીમાં મૂલ્યાંકન કરવા માટે ટેન્ડર સમિતિની અક્ષમતા છે.તે ટેન્ડર સમિતિ (જો કોઈ હોય તો) પાસે કિંમતની બિડની તુલના કરવા માટે કોઈ સામગ્રી ન હતી અને તેથી નાણાકીય બિડનું ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ અને તુલનાત્મક વિશ્લેષણ કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી, આમ નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાને દૂષિત કરતી કાયદાની જેમ વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી.

ટેન્ડરમાં પ્રિસ્કાઇબ કરેલી પ્રક્રિયાને અનુસરવામાં નિષ્ફળતા

૧૦. અરજદાર જણાવે છે કે બિડર્સ પાસેથી માંગવામાં આવેલી વસ્તુ મુજબની કિંમતની વિગતોની ગેરહાજરીમાં દરોનું મૂલ્યાંકન અને સરખામણી કરવા માટે ટેન્ડર સમિતિ સમક્ષ કોઈ સામગ્રી ન હોવાથી, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા મૂલ્યાંકનના તબક્કે અંકગણિત ભૂલોની તપાસ કરવામાં નિષ્ફળતા આ અરજદાર માટે ગંભીર પૂર્વગ્રહ પેદા કરે છે.આ અરજદાર કે સમિતિ કહી શકે નહીં કે શું કિંમતમાં તફાવત અંકગણિત ભૂલ અથવા અવાસ્તવિક કિંમત નિર્ધારણ અથવા અમુક ડિસ્કાઉન્ટ આપવાને કારણે હતો કે જે અન્યથા આપવાનું શક્ય ન હતું.અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ સમક્ષ વસ્તુ મુજબની વિગતો ઉપલબ્ધ કરાવવાની ગેરહાજરીમાં નોકરીદાતા માટે તે નક્કી કરવું શક્ય ન હતું કે સૌથી ઓછી મૂલ્યાંકન કરાયેલી બિડ કિંમત ગંભીર રીતે અસંતુલિત છે કે ફ્લેટ લોડેડ છે જેના પરિણામે કિંમતની આંતરિક અસંગતતા સર્જાઈ છે.તેથી અરજદારો રજૂ કરે છે કે ટેન્ડર સમિતિએ કાયદેસર વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવા માટે

કાયદામાં જરૂરી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું નથી અને કારીગરી, ભૂતકાળનો અનુભવ અને ક્ષમતા જેવા કરાર આપવામાં અન્ય સૌથી મહત્વપૂર્ણ અને સંબંધિત પાસાઓને ધ્યાનમાં લીધા વિના સૌથી ઓછી બોલી લગાવનારને કરાર આપવાનો નિર્ણય કર્યો છે.બોલી લગાવનારને આપવામાં આવેલી સૂચનાઓની કલમ ૩૯માં ખાસ કરીને નોકરીદાતાઓને સૌથી ઓછું મૂલ્યાંકન નક્કી કરવા માટે પ્રતિભાવશીલ બોલીઓની કિંમતોની તુલના અને મૂલ્યાંકન કરવાની જરૂર છે.ઉપરોક્ત કલમ સ્પષ્ટપણે જરૂરી છે કે નોકરીદાતાએ વસ્તુ મુજબની કિંમતોની સરખામણી કરીને સૌથી ઓછી બોલી નક્કી કરવી જોઈએ અને અનુસૂચિ નંબર ૩ માં ટાંકવામાં આવેલી કિંમતને ગોસ્પેલ સત્ય તરીકે ન માનવું જોઈએ.આઈટમ મુજબની કિંમતોની સરખામણી કર્યા વિના કરાર આપવા માટે ટેન્ડર સમિતિની વિચારણા અને આઈટીબી ૩૮.૫ માં જરૂરી અને પૂરી પાડવામાં આવેલ ચેક અને બેલેન્સનો ઉપયોગ કરવાથી ટેન્ડરની શરતોમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના કરાર આપવામાં આવ્યો છે અને તે ટેન્ડર દસ્તાવેજ દ્વારા જરૂરી ફરજિયાત શરતોનું ઉલ્લંઘન કરીને વિચલન સમાન છે.ટેન્ડરમાં સ્પષ્ટ

શરત હોવા છતાં કે નિયમો અને શરતોમાંથી કોઈ વિચલનને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં, પ્રતિવાદી ૧ એમ્પ્લોયર આઈટમ મુજબ બ્રેક અપ્સ કહીને ભાવ બિડની તપાસ અને મૂલ્યાંકનની ફરજિયાત શરતોથી વિચલિત થયો છે અને તે સુનિશ્ચિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે કે કિંમત બિડ અસંતુલિત નથી અથવા એમ્પ્લોયરના અભિપ્રાયમાં ફ્લોડ નથી અને સબમિટ કરેલી કિંમત બિડ કોઈપણ આંતરિક ભાવની અસંગતતાથી સ્પષ્ટ છે.અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૨ દ્વારા ડિસ્કાઉન્ટ અને કુલ કિંમતની બિડના વિભાજનને સમાવતી કિંમત બિડનો પત્ર રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા હોવા છતાં, એમ્પ્લોયર રિસ્પોન્ડન્ટ ૨ દ્વારા કરાર એલ. ઓ. આઈ. નો એવોર્ડ કોઈ તર્કસંગત માપદંડ અથવા ઉદ્દેશ્ય આધાર વિના છે, કારણ કે તેની પાસે ઉપલબ્ધ સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં કિંમતની બિડની સરખામણીના હેતુ માટે અને કરારનો એવોર્ડ નક્કી કરતા પહેલા સંબંધિત બોલી લગાવનારની તકનીકી કુશળતા અને અનુભવને યોગ્ય મહત્વ આપવામાં એમ્પ્લોયરની નિષ્ફળતા છે.

૧૧. અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૧ દ્વારા પ્રતિવાદી ૨ ને આશય પત્ર (એલ ઓ ૧) આપવાના આદેશને અનુસરીને, આ અરજદારે ૧૦/૦૧/૧૯ તારીખના પત્ર દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને જાણ કરી છે કે પ્રતિવાદી ૨ એ કિંમતની બોલી રજૂ કરી નથી અને ટેન્ડરની શરતો દ્વારા જરૂરી રજૂઆત ન કરવા છતાં, પ્રતિવાદી ૨ ને ફક્ત અનુસૂચિ ૪ માં અનુસૂચિ નંબર ૧ માં ઉલ્લેખિત ચોખ્ખી કિંમતને ધ્યાનમાં રાખીને કરાર આપવામાં આવ્યો છે, જે માત્ર કિંમત બોલીનો એક જોડાણ છે. આ પત્રની નકલ જોડવામાં આવી છે અને એને અનુલગ્નક સી તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવી છે.

બિડ વિસંગતતા

૧૨. અરજદાર જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૧ ~ એમ્પ્લોયરના મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને પૂછવામાં આવ્યું કે ટેન્ડર દસ્તાવેજની ફરજિયાત શરતોનું સંપૂર્ણ પાલન ન કરવા બદલ પ્રતિવાદી ૨ ની બિડ શા માટે નકારી કાઢવામાં આવી નથી, ત્યારે મૌખિક રીતે જવાબ આપવામાં આવ્યો હતો કે કરારમાં આવી કોઈ જોગવાઈ નથી અને આમ મેનેજિંગ ડિરેક્ટરે પ્રાઈસ બિડનો

અર્થ અને મૂલ્યાંકન કરતી વખતે આઈટીબી ૧૧.૩ અને આઈટીબી ૧૨ ની ફરજિયાત શરતોની જોગવાઈઓને સંપૂર્ણ મંજૂરી આપી હતી, જે સ્પષ્ટપણે આવી બિડને ગેરલાયક ઠેરવવા માટે પ્રદાન કરે છે.

પરિબળો નોંધવામાં નિષ્ફળતાના ક્ષેત્રમાં નિષ્ણાતોના મૂલ્યાંકન સમિતિનું બંધારણીય મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળતા

૧૩. અરજદાર જણાવે છે કે ૩૨૮ કરોડ રૂપિયાથી વધુના કામ સાથે સંકળાયેલા કરાર માટેના ટેન્ડરમાં, નોકરીદાતા અનુક્રમે તકનીકી બિડ અને ભાવ બિડના મૂલ્યાંકનના હેતુ માટે નિષ્ણાતોની બનેલી ટેન્ડર મૂલ્યાંકન સમિતિની રચના કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે.અરજદાર વધુમાં જણાવે છે કે પ્રતિવાદી ૨ ની ટેન્ડર સમિતિએ કરાર કોને આપવામાં આવશે તે નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે કિંમતની બિડનું મૂલ્યાંકન, તપાસ અને સરખામણી કરતી વખતે કોઈ કારણો નોંધ્યા નથી.તેથી નોકરીદાતાએ વિવિધ સત્તામંડળોમાં ભારતની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત જાહેર

ઉદારતાની વહેંચણી અને જાહેર બાંધકામ કરારના અમલ માટે કાયદામાં અનુસરવાની જરૂરી પ્રક્રિયાનું ઉદ્ધંધન કર્યું છે.

૨૦.૨ અરજીમાં ઉપરોક્ત વર્ણનના પ્રકાશમાં, તે બહાર આવે છે કે ઉપરોક્ત તથ્યો અને કાર્યવાહીનો સંપૂર્ણ સમૂહ નવી દિલ્હીમાં થયો છે.ઉપરોક્ત વર્ણનમાંથી એ પણ બહાર આવે છે કે અરજીમાં, અરજદારે ખાસ કરીને અને સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું નથી કે કાર્યવાહીનું કારણ તે પ્રદેશની અંદર ઊભું થયું છે જ્યાં કોર્ટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે.જો કે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા વાંધાનો સામનો કરવા માટે, અરજદારે તેના પ્રત્યુત્તરમાં દાવો કર્યો છે કે:

“ જ.૧ હું કહું છું અને ખરેખર રજૂ કરું છું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ ભૌતિક હકીકતને દબાવવા માટે દોષિત છે કે તેની ઓફિસ અમદાવાદ ખાતે આવેલી છે. સીપીએમનું કાર્યાલય, એનએચએસઆરસીએલ, ૨૦, બીજો માળ, ફોર ડી સ્કવેર મોલ, વિસાત ગાંધીનગર હાઇવે, મોટેરા, અમદાવાદ ૩૮૦૦૦૫ અને તેથી પ્રતિવાદી નંબર ૧ ગુજરાત હાઇકોર્ટના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં છે.તેથી લેફ્ટનન્ટ કર્નલ ખજુર સિંહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘના કેસમાં ભારતની માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતની ૭ ન્યાયાધીશોની

ખંડપીઠે એર ૧૯૬૧ એસ. સી. ૫૩૨ ખાતે રાજ્યના અધિકારક્ષેત્રમાં સ્થાયી અથવા કામચલાઉ હોદ્દાઓ ધરાવતા કોર્પોરેશનના કિસ્સામાં નોંધાયેલા ગુણોત્તરના આધારે, રાજ્યની ઉચ્ચ અદાલતને આવા કોર્પોરેશનને રિટ જારી કરવા માટે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અધિકારક્ષેત્ર હશે.તેથી આ અરજદાર રજૂ કરે છે કે ગુજરાત રાજ્યની પ્રાદેશિક મર્યાદામાં હોદ્દાઓ ધરાવતા પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને રિટ જારી કરવા માટે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ ગુજરાત હાઈકોર્ટને પૂરતો અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે.ગુજરાત પ્રદેશની હદમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ સત્તામંડળની હાજરીની ઉપરોક્ત હકીકત ઉપરાંત, પ્રતિવાદી ૧ દ્વારા પેરા ૫.૧માં એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે સંયુક્ત સાહસ કંપનીની રચનામાં ગુજરાત રાજ્યનો રૂપ ટકા હિસ્સો છે, આમ ગુજરાત રાજ્યનો નિયંત્રણ હિસ્સો હોય અને તે સંયુક્ત સાહસમાં ભાગીદાર હોય તેવા સરકારી નિગમને રિટ જારી કરવા માટે માનનીય ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયને પૂરતો અધિકારક્ષેત્ર હશે.તેથી આ અરજદાર આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રના અભાવના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદી નંબર એલના દાવાને નકારી કાઢે છે અને રદિયો આપે છે.”

૨૧. વાસ્તવમાં, અરજી અને અરજદારના વળતા જવાબમાંથી એવું બહાર આવ્યું છે કે પ્રતિવાદીએ વાંધો ઉઠાવ્યા પછી પણ, અરજદારે તેના પ્રત્યુત્તરમાં માત્ર બે તથ્યોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે (દાવો કરવા માટે કે કાર્યવાહીનું કારણ, અંશતઃ, આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભું થયું છે) એટલે કે. (એ) પ્રતિવાદીનું એક કાર્યાલય ગુજરાત રાજ્યમાં સ્થિત છે; અને (બી) ગુજરાત રાજ્ય પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપનીમાં ૨૫ ટકા હિસ્સો ધરાવે છે.

૨૨. આ સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો કે અરજદારે સંક્ષિપ્ત માહિતીની માંગ કરી છે અને અરજદાર દ્વારા કોઈ જવાબ/જવાબ પ્રાપ્ત થયો નથી, પરંતુ જ્યારે જવાબ આપવામાં આવશે, ત્યારે તે કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં અરજદાર દ્વારા પ્રાપ્ત થશે અને એલ ૧ બોલી લગાવનારને કરાર આપવાનો નિર્ણય અરજદારની કિંમતની બોલીને નકારી કાઢવા સમાન છે અને અરજદારનું કાર્યાલય અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં હોવાથી કાર્યવાહીનું કારણ આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઊભું થયું હોવાનું કહી શકાય કારણ કે અરજદાર અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં સ્થિત છે.એ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે સુનાવણી દરમિયાન ઉપરોક્ત દલીલની વિનંતી કરવામાં આવે છે પરંતુ તે ઉઠાવવામાં આવતી નથી-જેનો ઉલ્લેખ અરજીમાં કરવામાં આવ્યો છે.

૨૩. અરજી અને પ્રત્યુત્તર સોગંદનામામાં ઉલ્લેખિત વિગતોના પ્રકાશમાં એવું બહાર આવ્યું છે કે અરજદારે પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ એન. આઈ. ટી. ના સંદર્ભમાં બોલી લગાવનાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી કિંમતની બોલીની તપાસ, સરખામણી અને મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા સામે વિવાદ અને ફરિયાદ ઉભી કરી છે.

૨૩.૧ પરીક્ષાની પ્રક્રિયા, કિંમતની બોલીની સરખામણી અને મૂલ્યાંકન સહિત ટેન્ડર પ્રક્રિયાના સંદર્ભમાં અરજદારે નીચે ઉલ્લેખિત અનિયમિતતાઓનો આરોપ લગાવ્યો છે:

[(પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની) ગેરલાયકાત અથવા કિંમતની બોલી રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા.

આ સંદર્ભમાં, અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ટેન્ડર દસ્તાવેજ અનુસાર કિંમતની બોલી રજૂ કરવાની ફરજિયાત શરતનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયો, કારણ કે "પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની કિંમતની બોલીનો પત્ર સ્પષ્ટ રીતે ગેરહાજર હતો".નિર્વિવાદપણે, ટેન્ડર દસ્તાવેજ ટેકનિકલ તેમજ કિંમતની બિડમાંથી બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો અને નવી દિલ્હી ખાતે

પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરી ખાતે તેની ચકાસણી કરવામાં આવી હતી, એટલે કે તમામ ઘટનાઓ અને કાર્યવાહી નવી દિલ્હીમાં થઈ હતી. એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે અરજદારે ખાસ વાંધો ઉઠાવ્યો હોવા છતાં (ઉપરોક્ત વાંધો નવી દિલ્હીમાં પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો). આવી ખામીના પ્રકાશમાં અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ના ટેન્ડરને અસ્વીકાર સહન કરવો જ જોઈએ, પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ જવાબ આપ્યો નહીં.

[બી) સ્પષ્ટ ટેન્ડર શરતની વિરુદ્ધ વિવેકબુદ્ધિ (પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા કથિત રીતે ઉપયોગ).

આ સંદર્ભમાં, અરજદારે એ હકીકત સ્વીકારતી વખતે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કિંમતની બોલી તેની પોતાની બોલી (અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલી બોલી) કરતા નિર્વિવાદપણે ઓછી છે, અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ એકમાત્ર માપદંડ પર કરાર આપવાનો નિર્ણય કર્યો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ એલ ૧ બોલી લગાવનાર તરીકે ઉભરી આવ્યો છે અને તે નિર્ણય મનની અરજી વિના અને વસ્તુ મુજબના વિભાજનને ધ્યાનમાં લીધા વિના લેવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત નિર્ણય અને તમામ કાર્યવાહી/કાર્યવાહી જે પ્રતિવાદી નંબર ૧ તરફ દોરી ગઈ હતી તે નવી દિલ્હીમાં થઈ હતી. નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા સહિત તેમાંથી કોઈ પણ કાર્યવાહી આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં થઈ નથી.

[સી] ફરજિયાત શરતોમાં બિનજરૂરી છૂટછાટ.

આ સંદર્ભમાં, અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ કિંમત બોલી પત્ર રજૂ કર્યા વિના ફોર્મ જ રજૂ કર્યું હતું અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં ટેન્ડરની જોગવાઈમાં છૂટછાટ આપી હતી, જોકે ટેન્ડરમાં છૂટછાટ આપવામાં આવી નથી.

[ડી] બિડનું મૂલ્યાંકન/સરખામણી અને તપાસ કરવામાં નિષ્ફળતા.

આ સંદર્ભમાં, અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે કિંમતની બોલી રજૂ ન કરવાને કારણે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને અંકગણિત વિગતો/ભૂલોને તપાસવા, સરખાવવા અને સુધારવા માટે પૂરતી સામગ્રીની તક મળી નથી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ બિનજરૂરી અને બિનજરૂરી રીતે અને તકનીકી અને નાણાકીય શક્તિઓની સરખામણી કર્યા વિના કરાર આપવાનો નિર્ણય કર્યો છે એલ૧ બોલી લગાવનાર.

ટેકનિકલ અને કિંમતની બિડની તપાસની સંપૂર્ણ પ્રક્રિયા, તેમનું મૂલ્યાંકન અને આવી પરીક્ષાના આધારે સરખામણી અને નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવ્યા હતા.

[ઈ] પ્રક્રિયાગત અયોગ્યતા અને અતાર્કિકતા.

અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે અનુભવના આધારે કારીગરી અને ગુણવત્તા જેવા અન્ય માપદંડોને અવગણીને એલ ૧ બોલી લગાવનારને ટેન્ડર આપવાનો નિર્ણય અથવા કાર્યવાહી ટેન્ડરની શરતની અવગણના છે અને બોલી લગાવનાર (એલ ૧ બોલી લગાવનાર) તરીકે સૂચિબદ્ધ થવું એ કરાર આપવા માટેનો એકમાત્ર માપદંડ ન હોઈ શકે. આ પ્રક્રિયા અને કાર્યવાહી નવી દિલ્હીમાં થઈ હતી.

[એફ] પૂર્વગ્રહ અને મનસ્વીપણાની પ્રકૃતિ.

અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ વસ્તુ મુજબની વિગતો માંગવામાં નિષ્ફળ ગયો અને તે રીતે ટેન્ડરની શરતનો ગંભીર ભંગ કર્યો અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ ઉદ્દેશ્યના આધારે કિંમતની બિડનું મૂલ્યાંકન અને તુલના કરવામાં નિષ્ફળ ગયો. અરજદારે ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે "આ અરજીમાં પડકાર છે". સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં મૂલ્યાંકન કરવા અને વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવા માટે ટેન્ડર સમિતિની અક્ષમતા સામે. "આ પ્રક્રિયા નવી દિલ્હીમાં પણ હાથ ધરવામાં આવી હતી.

[જી] ટેન્ડરમાં સૂચવવામાં આવેલી પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતા.

અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ આઈ. ટી. બી. ૩૬ અને આઈ. ટી. બી. ૩૮ માં ફરજિયાતપણે પૂરી પાડવામાં આવેલ બિડના

મૂલ્યાંકનના તબક્કે અંકગણિતની ભૂલની તપાસ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો.અરજદારે કલમનો સંદર્ભ આપ્યો છે ૩૯, આઈટીબી ૩૮.૫.એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે સમિતિએ પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું ન હતું અને ટેન્ડરમાં કોઈ વિચલનને મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં તેવી શરત હોવા છતાં, પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ વસ્તુ મુજબ વિભાજન કરીને કિંમતની બિડની તપાસ અને મૂલ્યાંકનની ફરજિયાત શરતોથી વિચલિત થયા હતા.અન્ય તમામ પ્રક્રિયાઓની જેમ આ પ્રક્રિયા પણ નવી દિલ્હીમાં હાથ ધરવામાં આવી હતી.

[એચ] બિડ ગેરલાયકાત.

અરજદારે આક્ષેપ કર્યો છે કે "મેનેજિંગ ડિરેક્ટરે ભાવની બોલીનું અર્થઘટન અને મૂલ્યાંકન કરતી વખતે આઈટીબી ૧૧.૩ અને આઈટીબી ૧૨ની ભૌતિક શરતોની જોગવાઈને સંપૂર્ણ મંજૂરી આપી હતી, જેમાં સ્પષ્ટપણે આવી બોલીને ગેરલાયક ઠેરવવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.તમામ બિડરોએ નવી દિલ્હી ખાતે ટેન્ડરમાં ઉદ્દેખિત સરનામાં પર કિંમતની બિડ રજૂ કરી હતી.નવી દિલ્હીમાં તમામ કિંમતની બિડની તપાસ, મૂલ્યાંકન અને સરખામણી કરવામાં આવી હતી.

[૧] ક્ષેત્રમાં અનુભવીઓની ટેન્ડર મૂલ્યાંકન સમિતિની રચના કરવામાં નિષ્ફળતા અને કારણો નોંધવામાં નિષ્ફળતા.

પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા રચાયેલી સમિતિની રચના નવી દિલ્હીમાં કરવામાં આવી હતી અને સમિતિએ બેઠકો બોલાવી હતી, બિડ પર ચર્ચા અને મૂલ્યાંકન કર્યું હતું, નવી દિલ્હીમાં ભલામણો તૈયાર કરી અને રેકૉર્ડ કરી હતી અને એલ ૧ બોલી લગાવનાર વિશેનો નિર્ણય પણ નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવ્યો હતો.

૨૪. જ્યારે અરજદાર દ્વારા ઉદ્દેખિત તથ્યો અને વિગતોને ટેન્ડરની શરતો અને ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં માનનીય અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલા નિરીક્ષણના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે, જે આ મુદ્દાને હાથ પર નક્કી કરવા માટે દીવાદાંડી તરીકે કામ કરે છે, ત્યારે તે બહાર આવે છે કે ઉપરોક્ત તથ્યો અથવા ક્રિયાઓ અથવા કથિત અનિયમિતતાઓમાંથી કોઈ પણ આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં થઈ નથી અને/અથવા ઊભી થઈ નથી.

૨૪.૧ ઉપરોક્ત વિગતો ઉપરાંત અરજદાર દાવો કરે છે કે આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થયું છે તે એકમાત્ર આધાર એ છે કે (૧) પ્રતિવાદી નંબર ૧ નું કાર્યાલય આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં છે; અને (૨) પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપનીમાં રાજ્ય સરકારનો ૨૫ ટકા હિસ્સો છે. અરજીમાં તેની વિનંતી કરવામાં આવી ન હોવા છતાં, પ્રત્યુત્તરમાં પણ નહીં, અરજદારના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે આ આધાર પર દલીલને ચિત્રમાં લાવવાનો પ્રયાસ કર્યો કે

તેને રાજ્યની અંદર પ્રતિવાદી નંબર ૧ (ડિબ્રીફિંગના સંદર્ભમાં) તરફથી જવાબ પ્રાપ્ત થશે.

૨૫. હવે, જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી નંબર ૧ પાસે આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં હોદ્દો છે તે આધાર પર અરજદાર માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા રજૂઆતની વાત છે, ત્યાં સુધી એ નોંધવું જરૂરી છે કે ટેન્ડર પ્રક્રિયાની શરૂઆતથી જ, એટલે કે પ્રતિવાદી દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને એલ ૧ બોલી લગાવનાર તરીકે ધ્યાનમાં લેવાનો નિર્ણય લેવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને એલઓઆઈ/એલઓએ જારી કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, કોઈપણ કાર્યવાહી અમદાવાદ સ્થિત કાર્યાલયમાં થઈ નથી.

૨૬. ઉપરોક્ત કાર્યાલયમાં કોઈ કાર્યવાહી થઈ નથી અથવા થઈ નથી અને ઉપરોક્ત કાર્યાલયની કોઈ પણ ઘટનામાં અથવા કોઈપણ નિર્ણય અથવા કાર્યવાહીમાં કોઈ ભૂમિકા નથી. નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા સહિત સમગ્ર કાર્યવાહી નવી દિલ્લીમાં થઈ છે.

૨૬.૧ ટેન્ડરની શરતો અનુસાર, ન તો અમદાવાદની ઓફિસ કે ન તો અમદાવાદની ઓફિસમાં તૈનાત કોઈ વ્યક્તિ અધિકૃત હતી કે ન તો

ટેન્ડર/ટેન્ડર પ્રક્રિયા અથવા તે સંબંધમાં કોઈ ભૂમિકા ભજવવાની કોઈ સત્તા હતી.

૨૬.૨ નિર્વિવાદપણે, આ પ્રક્રિયા દરમિયાન તમામ પગલાં/પગલાં નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવ્યા છે અને લેવામાં આવ્યા છે.ઉપરોક્ત કાર્યાલય અથવા ઉપરોક્ત કાર્યાલયના કોઈપણ અધિકારીએ કોઈ ભૂમિકા ભજવી નથી અને સમિતિએ કિંમતની બિડની તપાસ કરી અને તેની સરખામણી કરી અને/અથવા એલ ૧ બોલી લગાવનાર તરીકે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની પસંદગીના નિર્ણયની તારીખ સુધી ઉપરોક્ત કાર્યાલયે આ પ્રક્રિયામાં કોઈ પગલું અથવા કોઈ કાર્યવાહી કરી નથી.વાસ્તવમાં, અરજદાર દ્વારા આવો કેસ ગોઠવવામાં આવ્યો નથી.તે અરજદારનો આરોપ અથવા કેસ પણ નથી કે ઉપરોક્ત પ્રક્રિયાના સંદર્ભમાં ઉપરોક્ત કાર્યાલય દ્વારા અથવા ત્યાં કોઈ પગલું લેવામાં આવ્યું છે અથવા તે સંબંધમાં કોઈ કાર્યવાહી ઉપરોક્ત કાર્યાલયમાં કરવામાં આવી છે.પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને એલ ૧ બોલી લગાવનાર તરીકે ધ્યાનમાં રાખીને શરૂઆતના તબક્કાથી નિર્ણયના તબક્કા સુધી ટેન્ડર પ્રક્રિયાનો નાનો અથવા અપૂર્ણ પણ પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને કરાર આપવાનો નિર્ણય અમદાવાદ ખાતે પ્રતિવાદીની કચેરીમાં થયો નથી.આ ગણતરી પર કોઈ પુરાવા અને કોઈ સામગ્રી રેકૉર્ડ પર નથી.અરજદારે ઉપરોક્ત કાર્યાલયમાં અથવા અમદાવાદ ખાતેની ઉપરોક્ત કાર્યાલયમાં કોઈ પણ વ્યક્તિ સાથે કોઈ પત્રવ્યવહાર અથવા વ્યવહાર

અથવા સંવાદ પણ કર્યો નથી કે ન તો ઉપરોક્ત કાર્યાલય તરફથી કોઈ આદેશ જારી કરવામાં આવ્યો છે.પ્રતિવાદીનું કાર્યાલય ગુજરાત રાજ્યમાં છે તે નિવેદન સિવાય, અન્ય કોઈ નિવેદન અથવા સામગ્રી રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવતી નથી.આ સંજોગોમાં, કલ્પનાના કોઈપણ વિસ્તાર દ્વારા અથવા સૌથી નરમ ધોરણ અને સૌથી ઉદાર વલણ અને અભિગમ સાથે, પ્રતિવાદી ના હોવાથી તેને જાળવી રાખવા માટે પોતાને સમજાવવું શક્ય નથી. રાજ્યમાં ૧ નું એક કાર્યાલય છે જે આ અદાલત હસ્તગત કરે છે અથવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકે છે, ખાસ કરીને જ્યારે અરજદારની ફરિયાદ સંબંધિત કાર્યવાહી અથવા પગલું અથવા પેરા ૧૭ માં વિનંતી કરાયેલ રાહત અથવા વિષય સંબંધિત પગલાં અમદાવાદ ખાતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરીમાં લેવામાં આવ્યા હોય.

૨૬.૩ બીજી બાજુ, જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરી અથવા સ્થળની વાત છે, તે નોંધવું સુસંગત છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની નવી દિલ્હીમાં તેની નોંધાયેલ કચેરી છે.ટેન્ડરની શરતો અનુસાર, મેનેજિંગ ડિરેક્ટરની નિમણૂક કરવામાં આવે છે-ટેન્ડર માટે સત્તાધિકારી તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવે છે.મેનેજિંગ ડિરેક્ટરનું કાર્યાલય નવી દિલ્હીમાં છે અને ટેન્ડર સંબંધિત તમામ કાર્યવાહી થઈ છે અને તમામ નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવ્યા છે.પ્રતિવાદી નં. ૨ નવી દિલ્હીમાં છે.અન્ય તમામ બિડરોની જેમ અરજદાર તેમજ પ્રતિવાદી નં. ૨એ નવી દિલ્હીમાં તેમની બિડ પણ રજૂ કરી હતી અને

અન્ય તમામ બિડરોની બિડ સાથે ટેકનિકલ બિડ તેમજ પ્રતિવાદી નં. નવી દિલ્હીમાં ૨ નું મૂલ્યાંકન, તપાસ, મૂલ્યાંકન અને સરખામણી કરવામાં આવી હતી.

૨૬.૪ ટેન્ડર/એન. આઈ. ટી. (જે અહીં ઉપર ટાંકવામાં આવ્યું છે) માંથી વિવિધ જોગવાઈઓ બહાર આવી છે કે સંબંધિત ટેન્ડર સંબંધિત સમગ્ર પ્રક્રિયા નિર્ધારિત હતી અને તે વાસ્તવમાં નવી દિલ્હીમાં થઈ હતી, ગુજરાત રાજ્યની અંદરની કચેરીમાં નહીં, અને ગુજરાત રાજ્યની અંદરની કચેરીમાં નહીં.

૨૭. અરજદાર દ્વારા વિનંતી કરાયેલ બીજા આધારની નોંધ માત્ર અસ્વીકારના હેતુ માટે જ લેવી જોઈએ.માત્ર એટલા માટે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપનીમાં રાજ્ય સરકારનો ૨૫ ટકા હિસ્સો છે, આવી હકીકત આ અદાલતને સત્તા અને અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરશે નહીં અથવા તો આ અદાલતને વર્તમાન અરજી પર વિચાર કરવા અને નિર્ણય લેવાનું સમર્થન પણ નહીં આપે.

૨૮. અમારા મતે, ઉપરોક્ત બે હકીકતોમાંથી કોઈ પણ અથવા અરજદારને રાજ્યમાં જવાબ મળશે તેવી રજૂઆત આ અદાલતને સત્તા પ્રદાન કરવા અને અરજદારને આ અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં લાવવા માટે સક્ષમ અને લાયક કાર્યવાહીના કારણનો બહુ ઓછો અભિન્ન ભાગ બની શકે છે.અરજીના પરિચ્છેદ ૪ થી ૧૩ માં ઉલ્લેખિત તથ્યો અને વિગતો પણ આ અદાલતને

પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રને આકર્ષિત કરી શકતા નથી અથવા પ્રદાન કરી શકતા નથી કારણ કે કોઈ પણ કાર્યવાહી/પગલાં ખાસ કરીને કાર્યવાહીના કારણનો અભિન્ન ભાગ હોય તેવી ક્રિયાઓ અથવા પગલાં આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં થયા નથી.

૨૮.૧ ટેન્ડરની જોગવાઈઓમાંથી અને અરજદાર દ્વારા પેરા ૪ થી ૧૩ માં ઉલ્લેખિત તથ્યોમાંથી, તે બહાર આવ્યું છે કે અરજદાર દ્વારા ઉલ્લેખિત તમામ તથ્યો અને તમામ ઘટનાઓ, જેમાં સક્ષમ અધિકારીનો નિર્ણય સામેલ છે, જેમાં સત્તામંડળે જાહેર કર્યું છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ એલ ૧ બોલી લગાવનાર છે અને તથ્યો અને કાર્યવાહીનો સંપૂર્ણ સમૂહ જે વર્તમાન કાર્યવાહીને જન્મ આપે છે અને કથિત અનિયમિતતાઓ અને ખામીઓ (અરજદાર દ્વારા અરજીના પેરા <આઈડી> ૧ થી ૧૩ માં ઉલ્લેખિત) નવી દિલ્હીમાં થઈ છે અને આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં નથી. અરજદારે પણ ક્યાંય ખાસ અને સ્પષ્ટ રીતે ઉલ્લેખ કર્યો નથી અને/અથવા દર્શાવ્યું નથી કે

આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહી થઈ છે અને આ અદાલત પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે.

૨૯. વધુમાં, તે યાદ રાખવું સુસંગત છે કે અરજદાર કહે છે કે તે કિંમતની બોલીની તપાસ, સરખામણી અને મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયાથી વ્યથિત છે. એવો

દાવો કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત પ્રક્રિયા અને પ્રક્રિયા ટેન્ડર દસ્તાવેજમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયા અનુસાર નથી.નિર્વિવાદ હકીકતો બહાર આવી છે કે ઉપરોક્ત ઘટનાઓ અને કાર્યવાહી નવી દિલ્હીમાં થઈ હતી.

૨૯.૧ અરજદારે વધુમાં વિનંતી કરી છે કે આ અદાલતે જાહેર કરવું જોઈએ કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની કિંમતની બોલી ફરજિયાત ટેન્ડર શરતનું પાલન કરતી નથી.આ સંદર્ભમાં એ નોંધવું સુસંગત છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ નવી દિલ્હીમાં સ્થિત છે.અન્ય બોલી લગાવનારની જેમ, પ્રતિવાદી નંબર ૨એ તેની તકનીકી બોલી તેમજ નવી દિલ્હીમાં તેની કિંમતની બોલી મેળવી અને રજૂ કરી અને અન્ય બોલી લગાવનારની બોલી સાથે પ્રતિવાદી નંબર ૨ની તકનીકી બોલી તેમજ કિંમતની બોલી પર પણ નવી દિલ્હીમાં વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને સમિતિનો નિર્ણય કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ની કિંમતની બોલી સૌથી ઓછી છે તેમજ પ્રતિવાદી નંબર ૨ને એલ ૧ બોલી લગાવનાર જાહેર કરવાનો નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવ્યો છે.

૨૯.૨ અરજદારે આરોપ અને વાંધો ઉઠાવ્યો છે કે પ્રતિવાદી નં. ૨ એ કિંમતની બોલીની વિષયવસ્તુની ફરજિયાત શરતોનું પાલન કર્યું ન હતું કારણ કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ એ કિંમતનો પત્ર રજૂ કર્યો ન હતો.તમામ બિડરો દ્વારા બિડ

રજૂ કરવાની પ્રક્રિયા અને ચકાસણી, મૂલ્યાંકન, ચકાસણી અને ભાવ બિડ (અને ટેન્ડર બિડ પણ) ની સરખામણીની પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તે બાબતનો નિર્ણય નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવ્યો છે.

૨૯.૩ અરજદારે વધુમાં વિનંતી કરી છે કે આ અદાલતે નિર્દેશ આપવો જોઈએ કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ નિષ્ણાતોની બનેલી વ્યક્તિગત ટેન્ડર મૂલ્યાંકન સમિતિની રચના કરવી જોઈએ અને તેણે તકનીકી બિડ અને નાણાકીય બિડની તપાસ, મૂલ્યાંકન અને સરખામણી કરવી જોઈએ.આ સંદર્ભમાં, એ નોંધવું સુસંગત છે કે સંબંધિત સમયે, સમગ્ર ટેન્ડર પ્રક્રિયા નવી દિલ્હીમાં હાથ ધરવામાં આવી હતી અને જો નિર્દેશો જારી કરવાના હોય તો પણ, ટેન્ડર દસ્તાવેજમાં જોગવાઈ અનુસાર, સમગ્ર પ્રક્રિયા નવી દિલ્હીમાં હાથ ધરવી પડશે (અને જો તે ડેનોવો હાથ ધરવામાં આવે તો પણ તે હાથ ધરવી પડશે).

૩૦. આ ઉપરાંત, એ નોંધવું સુસંગત છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ નવી દિલ્હીમાં છે અને એન. આઈ. ટી. નવી દિલ્હી ખાતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરીમાંથી પણ જારી કરવામાં આવ્યું હતું.ટેન્ડર નવી દિલ્હીથી મેળવવાનું અને જમા કરાવવાનું હતું.નવી દિલ્હીમાં પણ પ્રીબીડ બેઠક યોજાઈ હતી અને એલ. ઓ. આઈ./એલ. ઓ. એ. નવી દિલ્હીમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની કચેરી ખાતે/ત્યાંથી જારી કરવામાં આવી હતી.ટેન્ડર અને પ્રક્રિયા, મૂલ્યાંકન,

ચકાસણી, બિડની સરખામણી સંબંધિત તમામ પ્રક્રિયા અને પગલાં લેવામાં આવ્યા છે. જે સમિતિઓએ આ પ્રક્રિયા હાથ ધરી હતી, તેમણે તે કામ નવી દિલ્હીમાં કર્યું હતું, સમિતિઓએ તેમની ભલામણો તૈયાર કરીને નવી દિલ્હીમાં રજૂ કરી હતી અને સક્ષમ સત્તામંડળે તે ભલામણો પર વિચાર કર્યો હતો અને નવી દિલ્હીમાં નિર્ણયો લીધા હતા. ટેન્ડરમાં એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે તમામ પગલાં નવી દિલ્હીમાં લેવામાં આવશે/લેવામાં આવશે અને તમામ હેતુઓ માટે સરનામું નવી દિલ્હીમાં હશે.

૩૦.૧ વધુ મહત્વની હકીકત એ છે કે જ્યારે અરજદારે વર્તમાન અરજી દાખલ કરી હતી તે તારીખ સુધી માત્ર મોટા અથવા નોંધપાત્ર પગલાં અને કાર્યવાહી જ નહીં પરંતુ હકીકતની સંપૂર્ણ દ્રષ્ટિએ, ઘટનાઓ અને કાર્યવાહી નવી દિલ્હીમાં અને આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રની બહાર થઈ છે અને થઈ છે.

૩૧. કોઈ પણ માપદંડ દ્વારા, વર્તમાન કેસમાં, ગુજરાત રાજ્યમાં અને/અથવા આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્યવાહીનું કારણ ઊભું થયું નથી.

૩૨. જ્યાં સુધી એવી દલીલ છે કે જ્યારે નિર્ણય અરજદારને પહોંચાડવામાં આવે છે, તે અરજદારને તેની કચેરી પર જણાવવામાં આવશે જે વડોદરા ખાતે સ્થિત છે અને તેથી, આ અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર સંબંધિત છે, તે અરજદારને આ

રજૂઆતને સાબિત કરવામાં મદદ કરતું નથી કે આ અદાલત પાસે અરજીને ધ્યાનમાં લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે.

૩૨.૧ આ સંદર્ભમાં, રાષ્ટ્રીય કાપડ નિગમ લિમિટેડ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં નિર્ણય માટે નફાકારક સંદર્ભ મેળવી શકાય છે. અને ઇસ્ટર્ન કોલફિલ્ડ્સ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં તેમજ એન. કે. ભાટીયા વિરુદ્ધ ઓએનજીસી (ડી/ડી ૧૦.૮.૨૦૧૨) ના કિસ્સામાં નિર્ણય, સરજીત સિંહ મદન વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (ડી/ડી ૧૮.૨.૨૦૧૧) ના કિસ્સામાં નિર્ણય, બ્રિજ સિંહ ગૌતમ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં નિર્ણય અને ઉપર ઉલ્લેખિત અન્ય નિર્ણયો.ઉપરોક્ત નિર્ણય તેમજ અદાલી એક્સપોર્ટ્સ લિમિટેડના કિસ્સામાં નિર્ણય અને એલ્કેમિસ્ટ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં નિર્ણયના પ્રકાશમાં, ઉપરોક્ત રજૂઆત નકારી કાઢવામાં આવી છે અને ઉપરોક્ત આધાર અથવા આધાર પર આ અદાલત અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કરી શકતી નથી.

૩૨.૨ આ તબક્કે કમલેશ ઈશ્વરભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યના કેસમાં આ અદાલતના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણયનો પણ નફાકારક સંદર્ભ મેળવી શકાય છે.[એસસીએ નં.૧૨૩૦૬/૨૦૦૭].ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, કોર્ટે એ હકીકતને ધ્યાનમાં લીધી

હતી કે અરજદાર પેઢીનું મુખ્ય કાર્યાલય અમદાવાદમાં હતું અને તેની મિલકતો મહેસાણામાં હતી અને કહ્યું હતું કે અરજદાર નવી દિલ્હી ખાતે વિદેશી વિનિમય માટે અપીલ ટ્રિબ્યુનલના આદેશથી વ્યથિત છે.*નવીનચંદ્ર એન. મજુઠિયા વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય*[(૨૦૦૦) ૭ એસ. સી. સી. ૬૪૦] ના કેસમાં નિર્ણય તેમજ *અદાણી એક્સપોર્ટ્સ લિમિટેડ* (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નિર્ણય અને અન્ય વિવિધ નિર્ણયોને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને આ કેસમાં સામેલ તથ્યો અને પૂર્વવર્તીઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, કોર્ટે અન્ય બાબતોની સાથે ચુકાદો આપ્યો હતો કે, આ અધિનિયમ હેઠળ જોગવાઈના ઉલ્લંઘન માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવા તરફ દોરી જતી કોઈ પણ ઘટના આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં આવી નથી.ઉપરોક્ત ચુકાદામાં કોર્ટે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે:

હકીકતો (૧) અરજદાર મહેસાણાનો રહેવાસી છે, (૨) અરજદારની એચયુએફ મિલકત, જે જમ થવાની સંભાવના છે, તે મહેસાણા ખાતે છે અને (૩) ઈશ્વરદાસ પટેલ પેઢીનું મુખ્ય કાર્યાલય અમદાવાદ ખાતે છે, આ કેસમાં પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના પ્રશ્નનો નિર્ણય લેવાના હેતુથી તેની કોઈ સુસંગતતા નથી અને તેને કાર્યવાહીના કારણની રચના કરતી હકીકતોના સમૂહનો ભૌતિક અથવા અભિન્ન ભાગ ન કહી શકાય.”

૩૩. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં જે શક્ય નથી તે સાદા અને સરળ વાંચન દ્વારા (વિનંતી કરાયેલ તથ્યો અને રાહત માટે) અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીના આધારે અથવા તેના આધારે જે શક્ય નથી તે કંઈક વાંચીને અથવા ઉમેરીને કરી શકાતું નથી જેનો ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી અથવા આગ્રહ કરવામાં આવ્યો નથી એટલે કે જે વિનંતી કરવામાં આવ્યો નથી અથવા આગ્રહ કરવામાં આવ્યો નથી તે પરોક્ષ રીતે ધારીને કરી શકાય નહીં. આ કૃત્રિમ રીતે અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કરવા સમાન હશે જે અન્યથા અસ્તિત્વમાં નથી અથવા છે ઉપલબ્ધ નથી.

૩૪. આ અદાલત હકીકતો અને/અથવા પ્રાર્થનાના વર્ણનમાં કંઈક વાંચીને અથવા ઉમેરીને અધિકારક્ષેત્ર હસ્તગત કરશે નહીં, જ્યારે અરજદાર અથવા પ્રાર્થના દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલા તથ્યોના સાદા વાંચન પર, એવું બહાર આવ્યું છે કે કોઈ હકીકત અથવા ઘટના અને કાર્યવાહીનું કારણ, અંશતઃ પણ, આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઉદ્ભવ્યું નથી અને રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી—ખાસ કરીને અરજીમાં વિનંતી કરાયેલ તથ્યોમાં જે સ્થાપિત કરશે કે કાર્યવાહીનું કારણ, સંપૂર્ણ અથવા અંશતઃ, આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઉદ્ભવ્યું છે.

૩૫. કથિત ગેરલાયકાત (પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની) અથવા કિંમતની બોલી રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા અંગે અરજદાર દ્વારા ઉલ્લેખિત ઘટનાઓ અને કાર્યવાહીની

વિગતોને ધ્યાનમાં રાખીને, સ્પષ્ટ ટેન્ડર શરતની વિરુદ્ધ વિવેકબુદ્ધિ (પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા કથિત રીતે ઉપયોગ), ફરજિયાત શરતમાં કથિત બિનજરૂરી છૂટછાટ, બિડનું મૂલ્યાંકન/તુલના અને તપાસ કરવામાં કથિત નિષ્ફળતા, પ્રક્રિયાગત અયોગ્યતા અને અતાર્કિકતા, ટેન્ડરમાં સૂચવવામાં આવેલી પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં કથિત નિષ્ફળતા અને ક્ષેત્રમાં અનુભવી વ્યક્તિઓની ટેન્ડર મૂલ્યાંકન સમિતિની રચના કરવામાં કથિત નિષ્ફળતા અને/અથવા કારણો નોંધવામાં નિષ્ફળતા, અમારું માનવું છે કે કોઈપણ કાર્યવાહી, કાર્યવાહીનો એક ભાગ પણ, ખાસ કરીને સંબંધિત છે અને અરજીના વિષય સાથે જોડાણ ધરાવે છે અને કાર્યવાહીના કારણનો અભિન્ન ભાગ બની શકે છે તેમજ અરજદારની ફરિયાદ જે અરજી દાખલ થવાની તારીખે થઈ હતી, તે આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં થઈ નથી.

આ સંજોગોમાં, અમે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રારંભિક પાંધાને સ્વીકારીએ છીએ અને મંજૂરી આપીએ છીએ.

અમે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના અભાવ માટે હાલની અરજી સ્વીકારતા નથી.

આ અરજી આ અદાલત સમક્ષ જાળવવા યોગ્ય નથી.

૩૬. સમાપન કરતા પહેલા અમે ઉદ્દેખ કરવા માંગીએ છીએ કે જો અમે આ અદાલતના ક્ષેત્રની અંદર કાર્યવાહીનો અપૂર્ણાંક ઊભો થયો છે તેવું માનવા માટે

સહમત અથવા સમજાવવામાં આવ્યા હોય તો પણ કુસુમ ઇંગ્લોટ્સ વિ. એલિસ લિમિટેડના કિસ્સામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયના ફક્ત નં.૩૦ માં કરવામાં આવેલા નિરીક્ષણના પ્રકાશમાં, અમે હજી પણ વર્તમાન અરજીને ધ્યાનમાં લેવાનો અને/અથવા આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં માત્ર મોટા અથવા નોંધપાત્ર પગલાં અને કાર્યવાહી જ નહીં પરંતુ કથિત અનિયમિતતાઓ અથવા ખામીઓ (જેની સાથે કથિત અનિયમિતતાઓ અથવા ખામીઓ સહિત તથ્યો, ઘટનાઓ અને કાર્યવાહીનો સંપૂર્ણ પરિપ્રેક્ષ્ય) ને ધ્યાનમાં રાખીને અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરીશું. અથવા જેના કારણે અરજદાર વ્યથિત છે) નવી દિલ્હીમાં અને આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રની બહાર ઊભા થયા છે.મંચની સુવિધાના સિદ્ધાંત અને ટી. એલ. એ. (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં અદાલતના દૃષ્ટિકોણને ધ્યાનમાં રાખીને અમે વર્તમાન અરજી સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરીશું.

તેથી, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

નોટિસ કાઢી નાખવામાં આવે છે.તદનુસાર આદેશ.

સહી/ -

(કે. એમ. ઠાકર,ન્યાયમુર્તી શ્રી)

સહી/-

(વી. પી. પટેલ, ન્યાયમુર્તી શ્રી)

વિષય:

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.